

eul_wid: uyg-aa

Δαμάσκιος ὁ Δαμασκηνός · Damascius of Damascus

Bibl. codd. 181, 242), Life of Isidore

Βίος Ἰσιδώρου

Period: Ὀψιμαρχία Late Antique

Dialect: Ἀττικίζουσα Atticizing

Domain: Φιλοσοφία Philosophy

Format: Πραγματεία Treatise

Affiliation: Neoplatonist

Ἀνεγνώσθη Ἰσιδώρου βίος τοῦ φιλοσόφου. Αἰγύπτιοι τοίνυν ὅτι μὲν παλαίτατοι ἀνθρώπων εἰσίν, ὧν ἀκοῇ γινώσκομεν, ὀλίγου τι πάντων, οὐδεὶς οὕτως ἐστὶν ὀψιμαθῆς ὃς οὐχὶ πολλῶν ἀκήκοε λεγόντων τε καὶ γραφόντων.

² εἴσω δὲ ἡ τοιαύτη σοφία κρυπτομένη ἐν τῷ ἀδύτῳ τῆς μυθολόγου ταύτης ἀληθείας, οὕτως ἡρέμα παραγυμνοῦται κατὰ βραχὺ τῷ δυναμένῳ πρὸς θεὸν ἀνακλῖναι τὴν ἱερὰν αὐγὴν τῆς ψυχῆς, ὅτι “οἱ Αἰγύπτιοι ἐσέβοντο θεῶν μάλιστα” φησὶν “Ὅσιριν τε καὶ Ἰσιν, τὸν μὲν ἅπαντα δημιουργεῖν νομίζοντες εἶδεσί τε καὶ ἀριθμοῖς τὴν ὕλην διακοσμοῦντα, τὴν δὲ κατάρδουσάν τε καὶ πιαίνουσάν τὴν τούτου δημιουργίαν ἀενάου ζωῆς ὀχετοῖς ἀμετρήτοις”.

⁴ “ἐκ τρίτων” ἀντὶ τοῦ “τρίτον”. καὶ τοῦτ’ ἂν εἴη θεοκρασία, μᾶλλον δὲ ἔνωσις παντελῆς, ἐπάνοδος τῶν ἡμετέρων ψυχῶν πρὸς τὸ θεῖον ἐπιστρεφομένων καὶ συναθροιζομένων ἀπὸ τοῦ πολλοῦ μερισμοῦ, καὶ τί γὰρ οὐ λέγω σπαραγμοῦ διαρρήδην, ὃν ἐνταῦθα ῥυεῖσαι καὶ σῶμα γήϊνον λαβοῦσαι διεσπάρσθησαν αὐταὶ ἀφ’ ἐαυτῶν, καὶ πολλαχῇ διωκίσθησαν ὑπὸ τῶν τυφονείων τῷ ὄντι καὶ ἄλλως γηγενῶν παθημάτων, ὄντων γε οὐ κατὰ τὸν τυφῶνα μόνον, ἀλλ’ ἔτι οἷμαι καὶ τούτου πολυπλοκωτέρων. ^[5]

⁶ ἀλλ’ οὗ δὴ ἔνεκα τὸν λόγον ἅπαντα τοῦτον ἡγείραμεν, καιρὸς ἂν εἴη προσαποδοῦναι, καὶ ἅμα ἀνακαλέσασθαι τὴν διήγησιν ἔξω φερομένην τῆς ὑποθέσεως, καὶ ἔχεται αὕτη καταπτᾶσα τῆς οὐρανίας ἀψίδος τοῦ χθονίου βίου.

⁸ ἀλλὰ τάχα ἂν τις ὑπολάβοι τὸ λεγόμενον ἄδεν μακαρίας, ἔτοιμον γὰρ εἰς ἐρώτησιν “πόθεν, ὦ ἐταῖρε, δῆλον”, εἴποι τις ἂν, “ὅτι ὁ σὸς φιλόσοφος ἀπὸ τοῦδε τοῦ ἔθνους ὥρμητο τῶν ψυχῶν;” ἐγὼ δὲ πρὸς ταῦτα ἀποκρινοῦμαι οὕτι γε μαχητικῶς ὥσπερ ἐν δικαστηρίῳ, ἀλλὰ πρῶτον, οὐδὲ γε διὰ σπουδῆς οἷας ἐν διαλέκτῳ πρὸς τὸ ἀκριβέστατον ἀμιλλωμένης, ἀλλ’ οἷα μέτρα βιογραφίας, αὐτὰ μόνον, ἅπερ ἀληθῆ εἶναι πιστεύω καὶ τοῦ ἐμοῦ καθηγεμόνος ἀκήκοα, προφερόμενος. ἦν δ’ ὁ Σεβῆρος Ῥωμαῖος καὶ Ῥωμαίων πατὴρ κατὰ τὴν τοῦ νόμου ἀξίωσιν· ὃς ἔλεγε καὶ λίθον ἰδεῖν, ἐν ᾧ σελήνης ἐγίνετο σχήματα μεταμορφουμένης παντοῖα μὲν, ἄλλοτε δὲ ἄλλα, καὶ πρὸς ἥλιον αὐξομένης καὶ μειουμένης, ἐνόντα τῷ λίθῳ, καὶ αὐτὸν τὸν ἥλιον. ^[5]

¹⁰ ὁ γοῦν Ἰσίδωρος ἐφάκει μὲν τὸ ζητούμενον εἰδότες, λέγειν δ’ οὐκ ἠβούλετο. καὶ τοῦτο δὲ μαθεῖν ἐξ ὀνειρίου θαυμασίου τινὸς ἐναργέστατα διετείνετο.

- 12 καὶ γὰρ ἦν ὁ μέγας Ἰσίδωρος εἰς τοσοῦτον εὖ ἦκων φύσεώς τε καὶ τύχης ὀνειρωττούσης, ὥστε ἔμοιγε θαυμάζειν ἔπεισι πολλάκις ἀποπειρωμένω τῶν ἔργων ἀποβαινόντων τῆς τοιαύτης αὐτοῦ προρρήσεως. εἰσὶ μὲν δὴ καὶ Ἀλεξανδρεῖς ὀλίγου πάντες εὐφυεῖς τε καὶ εὐτυχεῖς ὀνειροπολεῖσθαι· καὶ τοὺς ὀνείρους ἐκεῖνοι διὰ τοῦτο καὶ νῦν χρησμοὺς ὀνομάζουσιν. ἐγρηγορότι μὲν τῷ Ἰσιδώρῳ οὐ παρῆν ἡ ἄρρητος αὐτοψία· οὐ γὰρ οὕτω λαμπρὰν οὐδὲ βαθεῖαν παρείχετο τὴν μαρμαρυγὴν ὥστε καὶ ὑπὸ τῶν αἰσθητῶν ἐπὶ θάτερα ἀνταυγούντων ἐπηλυγαζομένην εἶσω ὅμως ἀνάπτεσθαι καὶ διαλάμπειν. ^[5]
- 13 ἀλλ' ὅτε ἔξω τούτων καθίστατο ἡ ψυχὴ, μηκέτι τῆς αἰσθήσεως ἐνεργούσης, ἤδη δὲ παρειμένης ὑπὸ τοῦ ὕπνου, τότε μονομένη καθ' ἑαυτὴν ἡ αἰεὶ ἔνδον ἐστῶσα τοῦ θεοῦ ἀστραπή, καὶ ἀπαλλαττομένη τῶν ἐμποδίων, ἐπὶ μᾶλλον ἀνεζωπυρεῖτο καὶ ἐξεχεῖτο πρὸς τὸ ἐκτὸς ἐπὶ πλεῖστον, ἕως ἂν καὶ αὐτὴν καταστράψειεν ἐπ' ἐσχάτῳ τὴν φαντασίαν. ὅτι διττὸν ἔλεγεν ἐκ τούτου τὸν τρόπον τῶν θείων αὐτοψιῶν, τὴν μὲν αἰσθητικὸν τῶν ἐγρηγορότων, φαντασιώδη δὲ τῶν καθευδόντων, ἀληθὴ δ' ἐκατέραν. ^[5]
- 15 ἀπαλλαγὴν ἤτει τοῦ κατακλύζοντος ὀχετοῦ τῆς γενέσεως. ἦν δὲ ἰδεῖν ὁ Ἰσίδωρος ἔμφρων καὶ πρεσβυτικός, ἔτι δ' ἐμβριθὴς καὶ βεβαιότροπος.
- 16 τὸ μὲν πρόσωπον ὀλίγου τετράγωνον ἦν, Ἑρμοῦ λογίου τύπος ἱερός· οἱ δὲ ὀφθαλμοί, πῶς μὲν ἂν φράσαιμι τὴν ἐν αὐτοῖς ἰδρυμένην χαρίεσσαν ἀληθῶς Ἀφροδίτην, πῶς δ' ἀπαγγείλαιμι τὴν ἐνοῦσαν αὐτοῖς Ἀθηνᾶν σοφωτάτην; οὐκ ἂν δὲ φθάνοιμι λέγων αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἐναντίων εἰς τὸ αὐτὸ συνηρμοσμένους ἐν εἶδος ἀμήχανον, ἐστῶτας ἅμα βεβαίους καὶ ἐπίτροχα κινουμένους· πῶς φάναι τὸ πᾶν ἐν τῷ αὐτῷ καὶ περὶ τὸ αὐτὸ δινουμένους, ἅμα μὲν τὸ σεμνὸν ἅμα δὲ τὸ χάριεν ἐπιφαίνοντας, βαθυτέρους τοὺς αὐτοὺς καὶ ἀπλουστέρους εἶναι βουλομένους; ἀπλῶς δ' εἰπεῖν, ἀγάλματα ἦσαν ὀφθαλμοὶ ἐκεῖνοι τῆς ψυχῆς ἀκριβῆ, οὐ μόνης γε, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐνοικούσης αὐτῇ θείας ἀπορροῆς. αἱ δέ γε αἰσθήσεις μετρίως αὐτῷ διέκειντο πρὸς μόνην ὑπηρετοῦσαι τὴν χρεῖαν, καὶ οὐχὶ αἱ αἰσθήσεις μόναι, ἀλλὰ καὶ τὸ κήρινον ἐκμαγεῖον, ἡ φαντασία, οὔτε πρὸς μνήμην τι τῶν πολλῶν διαφέρουσα καὶ τῆς λήθης οὐ τὸ παράπαν ἀπηλλαγμένη. ^[10]
- 17 καὶ γὰρ ἡβουλήθη αὐτὸν ὁ θεός, ὡς ἔοικε, ψυχὴν μᾶλλον ὄντα ἐπιδείξαι ἢ τὸ συναμφοτέρων μετὰ τοῦ σώματος, καὶ τὴν φιλοσοφίαν οὐ τῷ συναμφοτέρῳ ἐναποθεῖναι, ἀλλὰ αὐτῇ μόνῃ τῇ ψυχῇ ἐνιδρῦσαι. ὡς ἔγωγε ἐνίοις ἤδη περιτετύχηκα τὰ μὲν ἔξω φιλοσοφοῦσι λαμπρῶς ἐν τε μνήμῃ βαθεῖα πολλῶν δοξασμάτων καὶ ἐν ἀγχιστροφῷ δεινότητι συλλογισμῶν ἀπεράντων καὶ ἐν δυνάμει συχνῇ δαιμονίας αἰσθήσεως, εἶσω δὲ τὰ τῆς ψυχῆς ἀποροῦσι καὶ πενομένοις ἀληθοῦς ἐπιστήμης. εἰ δέ που θυμούμενος ἐωρᾶτο καὶ ἀγανακτῶν, ἀλλὰ τοῦ λογισμοῦ ἡγουμένου, καὶ ὁ θυμὸς δὴ κατόπιν εἶπετο. ^[10]
- 18 οὐδὲ γὰρ οἷός τε ἦν γίνεσθαι πρᾶος οὐδὲ ἄθυμος ἐν τῷ ἐλέγχῳ τῶν ἀνθρωπίνων πονηρευμάτων. ὦν γὰρ ἐτοιμότητος εἰς εὐεργεσίαν, ἔτι καὶ τούτου προχειρότερος ἦν εἰς ἐπιτίμησιν τῆς πονηρίας. διὸ καὶ θαμὰ δὴ πολλοῖς προσέκρουεν, οὐκ ἀνεχόμενος αὐτῶν τὴν κακίαν ὑποκορίζεσθαι, οὐδὲ μελετῶν ἀντὶ τῆς ἀληθινῆς φιλίας τὴν πολυάρατον κολακείαν. (δοκεῖ μοι ταῦτα ἀξιόμοιφα καθεστάναι.) οὔτε φιλαιτίως οὔτε ἐθελέχθως πρὸς οὐδένα διέκειτο. ^[5]
- 20 τοιαῦτα ὁ ἡμέτερος ἐπεπόνθει φιλόσοφος ὑπ' ἔρωτος μὲν τῆς περὶ τὰ ἀνθρώπινα πράγματα διορθώσεως, ἔχθρας δὲ καὶ μίσους ἀδιαλλάκτου τῶν κακοήθων ἐπιτηδευμάτων. ἀγχίνους δὲ ὦν καὶ ἐπιστροφῆς ὅμως τι καὶ εὐπαράγωγον ἐπεδείκνυτο.
- 21 τῶν μὲν γὰρ ἐπεικῶν εἶναι <προς> ποιουμένων ῥαδίως ἂν τις αὐτὸν παρήγαγεν, ἅτε οὐκ ἐπιφέροντα ἐπὶ τοῦτον ἀκριβῆ ἐξέτασιν διὰ τὸ τῆς ἐπεικειᾶς ἀνύποπτον· ὁ δὲ τῆς

προλαμβανούσης ὑποψίας ἄξιος οὐκ ἂν αὐτὸν ἔλαθεν ἐνεδρεῦων οὐδὲ πλέκων δόλους. τριῶν δὲ ὄντων μερῶν ἢ εἰδῶν τῆς ψυχῆς, ἢ ὅπως ἂν τις ἐθέλοι καλεῖν, τριττὴν ἔφασκε γίνεσθαι πολιτείαν, ἔχουσαν μὲν ἐκάστην τὰς τρεῖς, ἀλλὰ τῷ κρατοῦντι ἐνὶ τὸ πᾶν μορφουμένην, καὶ τὴν μὲν προιέναι μάλιστα κατὰ λόγον, ἣν ἂν τις οἶμαι τὸν ἐπὶ Κρόνου βίον ἐπονομάσειεν ἢ τὴν χρυσοῦν γενεάν ἢ τὸ θεῶν ἀγχίσπορον γένος, οἷα ἐν σχήματι μύθου σεμνύνουσιν ἐν τῷ τρίποδι τῆς Μούσης καθήμενοι ποιηταί. ^[5]

- 23 ὁ δὲ πρὸς τῇ ἀφελείᾳ οὕτω καὶ τὴν ἀψεύδειαν ἠγάπα, ὥστε καὶ εὐθύγλωττος εἶναι πέρα τοῦ δέοντος ἐδοξάζετο, καὶ οὐδ' ὅτιοῦν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ προσποιούμενον. οὐκ ἦν φιλοχρήματος, ἀλλ' οἰκονομικὸς κατὰ φύσιν· ἦν γὰρ καὶ τὰ ἄλλα πάντα σοφὸς οἴκου διαθέτης, καὶ πολὺ τι τῆς ἡμέρας εἰς ταῦτα ἀνήλiske μέρος, τὰ μὲν αὐτουργῶν, τὰ δὲ διατάττων.
- 25 καὶ ὁ μὲν διαναστάς, ἐπειδὴ ἔως ἐγεγόνει, ἔτι τὴν ψυχὴν ὑπὸ τῆς ὁμφῆς κατεχόμενος, διηγείτο τὸν ὄνειρον. ἐγὼ δὲ οὐκ “ὄναρ ἀντὶ ὄνειρατος”, ἀντὶ δὲ ἀληθείας ἀλήθειαν, ἐρηγορυῖαν ἀντὶ ὑπνωττοῦσης, ἐπεδίδουν, ἅπερ ἀκήκοα διεξιῶν. ὑποπεσὼν δὲ συμφορᾷ δημιουόση τὰ ὄντα ὁ πρὶν τὴν παραθήκην ἀποστερήσας κἀκείνην καὶ τῶν αὐτοῦ ὅσα ἡδύνατο προλαβὼν παρέθετο τῷ πιστοτάτῳ τῶν πολιτῶν, ὡς δὲ παρεδέξατο ὁ Ἐπιδαύριος μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ἦν ἀπεστέρητο παραθήκην καὶ ἐπέγνω ταύτην, ἥσαν μὲν οἱ συνεβούλευον κατέχειν τὰ οἰκεῖα καὶ μὴ ἀποδοῦναι τῷ κατ' ἀρχὰς ἀπεστερηκότῳ, ὁ δὲ ἐν οἷς ἐπιστεύθη οὐκ ᾔετο δεῖν ἄπιστος γενέσθαι, οὐδὲ καταρρυπαίνειν τὴν πασῶν ἀρετῶν ὠφελιμωτάτην πιστότητα διὰ τῆς εὐλόγου φαινομένης ἀπιστίας, οὐ δοκεῖν δὲ δίκαιος ἀλλ' εἶναι ἤθελε, βαθεῖαν τῷ ὄντι καὶ αὐτὸς αὐλακα διὰ φρενῶν καρπούμενος. ^[5]
- 27 ἐπιδείξει δὲ ὅσον οὐκ ἤδη τὸ τοιοῦτον ἢ τῶν καθ' ἕκαστα τοῦ λόγου διέξοδος. ἐφθέγγετο μὲν ἐλάχιστα, τὰ πολλὰ δὲ ἠκροῶτο λόγων γεγηρακότων.
- 29 ὁ μέγας ἀνὴρ οὐδένα μικρὸν ἀγῶνα προσίεται, ἀλλ' ὅπου φυγάδες οἱ ἄλλοι δι' ἀνανδρίαν ἀποδιδράσκουσιν, ἐνταῦθα καταβαίνει παραβαλλόμενος, ἔνθα ἀρετὴ διαίδεται ἀνδρῶν κατὰ τὸν ποιητὴν (Hom. N 227). καὶ δὴ ἐδόκει τῷ ὄντι δίκαια μέμφεσθαι τῷ γε ἀκριβεῖ λογισμῷ, τῷ δὲ συνήθει καὶ ἀνθρωπίνῳ πολλαχῇ τὸ μέτριον ἔδοξεν ἂν ὑπερβαίνειν.
- 30 καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ πολλοῖς οἱ ἐγκαλούμενοι, καὶ ὡς φιλαίτιου περὶ αὐτοῦ διέκειντο τὰς γνώμας. ὁ δὲ παράδειγμα ἀληθινὸν ὁμονοίας ἀληθινῆς ἐν ἑαυτῷ περιφέρων πρὸς τοῦτο τοὺς ἄλλους ἔκρινε. τρία πάντες ὁμολογοῦσι πρῶτα καὶ μέγιστα στοιχεῖα τῆς τῶν ὄντων φιλοθεάμονος ἱστορίας, ἔρωτα τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν δεινότατον ἰχνευτὴν· ὀξεῖαν <δὲ> καὶ ἀγχίνουν φύσεως δύναμιν, ἐπὶ πολλὰ δι' ὀλίγου φέρεσθαι δυναμένην, ἐτοιμοτάτην συνιέναι καὶ γνωρίζειν τὰ ἴχνη τῶν θηραμάτων, ὅσα τε ἀληθῆ καὶ ὅσα ψευδῆ ἐστὶ πρὸς τὴν ἄγραν. ^[5]
- 31 ἐκ δ' αὖ τρίτων φιλοπονίαν ἄτρυτον, οὐκ ἐῷσαν τὴν ψυχὴν ἡρεμεῖν ἕως ἂν ἐπὶ τέλος ἔλθῃ τοῦ κυνηγεσίου, ὃ ἐστὶ τῆς ἀληθείας ἢ εὐρεσις. ὅτι ἀγχίνουσαν καὶ ὀξύτητα ὁ Ἰσίδωρος, φησὶν, ἔλεγεν οὐ τὴν εὐκίνητον φαντασίαν, οὐδὲ τὴν δοξαστικὴν εὐφυΐαν, οὐδὲ μόνην (ὡς ἂν τις οἰηθείη) διάνοιαν εὐτροχὸν καὶ γόνιμον ἀληθείας· οὐ γὰρ εἶναι ταύτας αἰτίας, ἀλλὰ τῇ αἰτίᾳ δουλεύειν εἰς νόησιν· τὴν δὲ εἶναι θεῖαν κατοκωχήν, ἥρέμα διανοίγουσαν καὶ ἀποκαθαίρουσαν τὰ τῆς ψυχῆς ὄμματα, καὶ τῷ νοερῷ φωτὶ καταλάμπουσιν, εἰς θεάν καὶ γνώρισιν τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ ψευδοῦς. ^[5]
- 32 εὐμοιρίαν ταύτην ἐκεῖνος ὠνόμαζε, καὶ ὡς οὐδὲν γένοιτ' ἂν ὄφελος ἄνευ εὐμοιρίας, ὡς οὐδὲ ὀφθαλμῶν ὑγιαιόντων ὄφελος ἄνευ τοῦ οὐρανίου φωτός, διετείνετο. τὸ ὑψηλόνουν καὶ τελεσιουργὸν εἶχεν οὐ περὶ τὰ κάτω στρεφόμενον, ἀλλ' εὐθὺς ἀναθρῶσκον ἀπὸ μικρᾶς ἀφορμῆς ἐπὶ τὰ πρεσβύτερα τῶν θεαμάτων.

αὐταῖς γε ταῖς Πλάτωνος ἀκηράτοις ἐννοίαις οὐ κατὰ τὰς συνήθεις τῶν πολλῶν φιλοσόφων ἐπιβολὰς ἐνεφύετο, μετὰ δέ γε Πλάτωνα καὶ ταῖς θαυμασταῖς Ἰαμβλίχου περινοίαις. ὅτι οὐκ ὀλίγους τῶν φιλοσοφούντων ὀρῶμεν καὶ ἀκούομεν τοὺς μὲν ἄβατον εἶναι τὸν Ἰάμβλιχον οἰομένους, τοὺς δὲ αὐθάδει μεγαληγορίᾳ λόγων τὸ πλεόν ἢ ἀληθείᾳ πραγμάτων ἐπαιρόμενον.

[5]

- 35 ῥητορικῆς καὶ ποιητικῆς πολυμαθίας μικρὰ ἤψατο, εἰς δὲ τὴν θειοτέραν φιλοσοφίαν ἐξώρμησε τὴν Ἀριστοτέλους. ὀρῶν δὲ ταύτην τῷ ἀναγκαιῷ μᾶλλον ἢ τῷ οἰκείῳ νῶ πιστεύουσιν, καὶ τεχνικὴν μὲν ἱκανῶς εἶναι σπουδάζουσιν, τὸ δὲ ἔνθεον ἢ νοερὸν οὐ πάνυ προβαλλομένην, ὀλίγον καὶ ταύτης ὁ Ἰσίδωρος ἐποίησατο λόγον. ὥς δὲ τῶν Πλάτωνος ἐγεύσατο νοημάτων, οὐκέτι παπταίνειν ἡξίου πόρσιον, ὥς ἔφη Πίνδαρος (Olymp. 1, 114), ἀλλὰ τέλος ἔχειν ἤλπιζεν, εἰ τῆς Πλάτωνος διανοίας εἴσω τῶν ἀδύτων δυνηθεῖ διαβαλεῖν, καὶ πρὸς τοῦτο ὁ πᾶς αὐτῷ δρόμος ἐτέτατο τῆς σπουδῆς. ὅτι τῶν μὲν παλαιάτατα φιλοσοφησάντων Πυθαγόραν καὶ Πλάτωνα θειάζει, καὶ τῶν ἐπτερωμένων ἐκείνων ψυχῶν εἶναι, αἱ εἰς τὸν ὑπερουράνιον τόπον, εἰς τὸ πεδῖον τῆς ἀληθείας, εἰς τὸν λειμῶνα τῶν θείων νέμονται εἰδῶν, τῶν νεωστὶ δὲ Πορφύριον καὶ Ἰάμβλιχον καὶ Συριανὸν καὶ Πρόκλον· καὶ ἄλλους δὲ ἐν μέσῳ τοῦ χρόνου πολὺν θησαυρὸν συλλέξει λέγει ἐπιστήμης θεοπρεποῦς. [5]
- 36 τοὺς μέντοι θνητὰ καὶ ἀνθρώπινα φιλοπονούμενους ἢ συνιέντας ὁξέως ἢ φιλομαθεῖς εἶναι βουλομένους οὐδὲν μέγα ἀνύτειν εἰς τὴν θεοπρεπῆ καὶ μεγάλην σοφίαν. τῶν γὰρ παλαιῶν Ἀριστοτέλη καὶ Χρύσιππον εὐφροεστάτους γενομένους, ἀλλὰ καὶ φιλομαθεστάτους γεγονότας, ἔτι δὲ καὶ φιλοπόνους, οὐκ ἀναβῆναι ὅμως τὴν ὅλην ἀνάβασιν. τῶν δὲ νεωτέρων Ἱεροκλέα τε καὶ εἴ τις ὅμοιος, οὐδὲν μὲν ἐλλείποντας εἰς τὴν ἀνθρωπίνην παρασκευὴν, τῶν δὲ μακαρίων νοημάτων πολλαχῇ πολλῶν ἐνδεεῖς γενομένους φησὶν. ὅτι καὶ τῶν βιβλίων τὸν ὅμαδον παρητεῖτο, πολυδοξίας μᾶλλον αἴτιον ὄντα ἢ πολυνοίας. [10]
- 37 ἐνὶ δὲ μόνῳ τῷ διδασκάλῳ ἐπαναπαυόμενος πρὸς μόνον ἐκεῖνον ἀπετύπου ἑαυτόν, τὰ παρ' αὐτοῦ λεγόμενα ἀπογραφόμενος. δηλὸς δ' ἦν οὐκ ἀγαπῶν τὰ παρόντα οὔτε τὰ ἀγάλματα προσκυθεῖν ἐθέλων, ἀλλ' ἤδη ἐπ' αὐτοὺς τοὺς θεοὺς ἰέμενος εἴσω κρυπτομένους, οὐκ ἐν ἀδύτοις, ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ ἀπορρήτῳ, ὅτι ποτέ ἐστι, τῆς παντελοῦς ἀγνώσεως.
- 38 πῶς οὖν ἐπ' αὐτοὺς ἔτετο τοιούτους ὄντας; ἔρωτι δεινῷ, ἀπορρήτῳ καὶ τούτῳ. καὶ τίς δὲ ἄλλος ἢ ἄγνωστος καὶ ὁ ἔρω; καὶ τίνα τοῦτόν φαμεν, ἴσασιν οἱ πειραθέντες, εἰπεῖν δὲ ἀδύνατον, καὶ νοῆσαι γε οὐδὲν μᾶλλον ῥάδιον. εἶπεν ἄν τις οὐ λόγους αὐτὸν ἀλλὰ πραγμάτων φθέγγεσθαι οὐσίας. [5]
- 40 ἦν δὲ καὶ εὐρετὴς ἐτοιμότητος ὧν τε αὐτὸς ἠπόρει πρὸς ἐτέρους καὶ ὧν ἕτεροι πρὸς αὐτόν, οὐ πολυμαθία καὶ ἀλλοτριῶν δοξασμάτων ἱστορίᾳ καταχωννὺς μὲν τὴν ἀλήθειαν, ἐπιστοιμίζων δὲ τοὺς ἀποροῦντας, ἀλλὰ ῥώμη γενναίας φύσεως καὶ θεῶν ἀγχισπόρου πόθῳ τε ἀμηχάνῳ τῆς περὶ τὸ θεῖον βακχείας οἷον ἀπομαντευομένῳ ἐώκει τὴν τῆς ἀληθείας εὕρεσιν. ἦν δ' ἱκανὸς διδεῖν ὅπῃ τε σαθρὸν φθέγγεται ὁ λόγος καὶ ὅπῃ ὑγιές. [5]
- 42 Μαρίνος δὲ ὁ Πρόκλου διάδοχος, ὁ καὶ Ἰσιδώρου (μετὰ καὶ ἄλλων) τῶν Ἀριστοτέλους λόγων διδάσκαλος, ὑπόμνημα πολύστιχον εἰς Φίληβον συντάξας τοῦ Πλάτωνος, οὗτος τῷ Ἰσιδώρῳ ἐντυχεῖν τε τῷ ὑπομνήματι κελεύει καὶ ἐπικρῖναι εἰ ἐξοιστέον. ὁ δὲ ἀναγνοὺς οὐδὲν ἀπεκρύψατο τῶν αὐτῷ δοκούντων, οὐ μέντοι οὐδὲ ἄμουσον ἀφῆκε φωνήν, τοσοῦτον δὲ μόνον ἔφη, ἱκανὰ εἶναι τὰ τοῦ διδασκάλου. ὁ δὲ Μαρίνος συνεῖς πυρὶ διέφθειρε τὸ βιβλίον. ἐξαίρετον δ' ἦν αὐτῷ παρὰ τοὺς ἄλλους καὶ τοῦτο φιλοσόφους· οὐκ ἠβούλετο συλλογισμοῖς ἀναγκάζειν μόνον οὔτε ἑαυτὸν οὔτε τοὺς συνόντας ἐπακολουθεῖν τῇ ἀληθείᾳ μὴ ὀρωμένη, κατὰ μίαν ὁδὸν

- πορεύεσθαι συνελαυνομένους ὑπὸ τοῦ λόγου, οἷον τυφλοὺς τὴν ὁρθὴν ἀγομένους πορείαν· ἀλλὰ πείθειν ἐσπούδαζεν αἰεὶ καὶ ὄψιν ἐντιθέναι τῇ ψυχῇ, μᾶλλον δὲ ἐνοῦσαν διακαθαίρειν. ^[5]
- 44 ὑπηρεσίαν ἐτέλει, ἥ πρὸς τάχος ἐπετέτακτο γράφειν τὰ ὑπὸ τῶν ἀρχόντων προσταττόμενα. περὶ οὗ ἔρῳ κατὰ τὸν ἰκνούμενον λόγον .
- 45 .. ὃ εἰδὼς οὐ λέγω· ὡς μὴδὲ ἀκοῦσαι ὥφελον. ὁ δὲ Λεόντιος ἄριστα βεβουλευῆσθαι νομίζων οἴκαδε ἐπανήει μετὰ παρρησίας ἀτυχοῦς καὶ κακοδαίμονος, οὐ πλουτήσας οὐδὲ σωθείς, ὡς ᾤετο, ἀλλὰ ζημιωθεὶς μὲν εὐσεβείας θεοφιλοῦς, πανωλεθρία δὲ τὴν ψυχὴν διαφθαρείς.
- 47 ὁ μὲν οὖν οὕτω διήντησε πάντα τὸν βίον ἐν συμφοραῖς. οὐδεὶς δ' οὕτως ἦν τὴν ψυχὴν ἀτεράμων καὶ βάρβαρος, ὅς οὐκ ἐπείθετο καὶ κατεκληῖτο τοῖς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ στόματος ἐκείνου ῥέουσι λόγοις.
- 48 τοιάδε τις ἐπεκάθητο πειθῶ τοῖς χεῖλεσι τοῦ ἀνδρός, οὐκ ἀνθρώπειόν τι χρῆμα, ἀλλὰ θειότερον. φύσιν ἀξιάγαστος, μέγας μὲν τὸ σῶμα καὶ εὐμήκης ἰδεῖν, καλὸς δὲ καὶ ἀγαθὸς τὴν ὄψιν, τῆς δὲ ἡλικίας ἐν τῷ φρονιμωτάτῳ τότε γεγονῶς, εὐόμιλός τε καὶ ἡδύς, ἱκανὸς καὶ ὠφέλιμος τοῖς ἐντυγχάνουσι.
- 50 καὶ τὴν τροφήν ἐκληρώσατο μετρίαν τινὰ καὶ ἄθρυπτον, οὔτε κακουργοῦσαν διὰ πενίαν, οὔτε διὰ πλοῦτον βλακεύουσαν, ἀλλὰ μέσην καὶ μουσικὴν, τὸν Δώριον τρόπον τῆς τύχης ὡς ἀληθῶς ἡρμοσμένην. μόνος δὲ ἀνθρώπων, ὧν ἀκοῇ ἴσμεν, τὴν παλαιὰν παροιμίαν ἔργῳ διήλεγξεν, οὐχ ἥλιξιν ἀλλὰ πρεσβύταις καὶ πρεσβυτικοῖς λόγοις τερπόμενος.
- 52 ὅτι φυλακεῖα οἱ Ἀλεξανδρεῖς ἐκάλουν τὰ ἐκμαγεῖα τῶν γυναικείων μολυσμῶν. οὐκ ἦν δὲ γνήσιος ὁ γάμος, εἰ μὴ ὁ ἱερεὺς ὁ τῆς θεοῦ ἐν τοῖς γαμικοῖς συμβολαίοις ὑπεσημήνατο χειρὶ τῇ ἑαυτοῦ.
- 54 ὅτι Ἱεροκλῆς, ὁ τὰς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ διατριβάς ὑψηλοφροσύνη καὶ μεγαληγορία κοσμήσας, μετὰ τοῦ ἀτρέπτου καὶ μεγαλοπρεποῦς εὖρους τε τὴν διάνοιαν εἰς ὑπερβολὴν ἦν, καὶ διαφέρων εὐγλωττία καὶ εὐπορία τῶν καλλίστων ὀνομάτων καὶ ῥημάτων κατέπληττε πανταχῇ τοὺς ἀκροωμένους, πρὸς τὴν Πλάτωνος ἀμιλλώμενος αἰεὶ καλλιρρημοσύνην καὶ πολύνοιαν. οὗτός ποτε τὸν Πλάτωνος Γοργίαν τοῖς ἐταίροις ἐξηγεῖτο· εἷς δὲ τις τῶν ἀκροατῶν, Θεοσέβιος, ἀπεγράψατο τὴν ἐξήγησιν. πάλιν δ', οἷα εἰκός, ἐκ δευτέρου τοῦ Ἱεροκλέους εἰς τὸν Γοργίαν καταβαλλομένου μετὰ τινά χρόνον τὴν ἐξήγησιν ὁ αὐτὸς ταύτην ἀπεγράψατο, καὶ ἀντιπαραβαλὼν τὰ πρότερα καὶ τὰ ὕστερα εὗρεν οὐδὲν τῶν αὐτῶν ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἐκάτερα δὲ ὅμως, ὃ καὶ παράλογον ἀκοῦσαι, τῆς Πλάτωνος ἐχόμενα καθ' ὅσον οἷόν τε προαιρέσεως. τούτῳ μὲν οὖν ἐπιδείκνυται τοῦ ἀνδρός ἡλίκον ἦν ἄρα τὸ τῶν φρενῶν πέλαγος. γυναῖκα παιδοποιὸν ἄγεται. ^[10]
- 56 ὡς δ' οὐκ ἐπείθετο τὸ δαιμόνιον τῆς γυναικὸς ἐξελθεῖν λόγοις ἡμερωτέροις, ὄρκῳ αὐτὸ ἐπηνάγκαζεν ὁ Θεοσέβιος, καίτοι οὔτε μαγεύειν εἰδὼς οὔτε θεουργίασμά τι μελετήσας. ὥρκιζε δὲ τὰς τοῦ ἡλίου προτείνων ἀκτῖνας καὶ τὸν Ἑβραίων θεόν. ὁ δὲ ἀπελήλατο ὁ δαίμων, ἀνακραγὼν εὐλαβεῖσθαι μὲν τοὺς θεοὺς, αἰσχύνεσθαι δὲ καὶ αὐτόν. πάντα οὖν κάλων ἐκίνει καὶ πάντα ἔπραττε καὶ ἔλεγε πείθων καὶ παρακαλῶν, οἷος ἐκείνου θυμός, οὐδὲν ἄπρακτον ἀπολιπεῖν ἀνεχόμενος, ἐφ' ὃ τι ἂν ὀρμήσειεν. ^[5]
- 58 ἔλεγε μὲν ὁ Θεοσέβιος τὰ πολλὰ ἀπὸ τῶν Ἐπικτήτου σχολῶν, τὰ δὲ καὶ αὐτὸς ἐπετεχνᾶτο τῆς ἡθοποιοῦ διανοήματα Μούσης. ὁ δὲ πάντων σωφρονέστατος Θεοσέβιος καὶ τὴν πρὸς γυναῖκα παιδοποιὸν ὁμιλίαν ἐδέξατο.
- 59 ἐπεὶ δὲ παῖδας οὐκ ἐγεννάτην, κατασκευασάμενος ὁ Θεοσέβιος τὸν τῆς σωφροσύνης δακτύλιον, “ὦ γύναι”, φησὶ τῇ γυναικί, “πάλαι μὲν σοι ἐπιδέδωκα δακτύλιον ἄρμοσθην παιδουργοῦ συμβιώσεως τὰ νῦν δὲ τοῦτον ἐπιδίδωμί σοι σωφρονιστήν, ἐπίκουρόν σοι παρεσόμενον αἰεὶ τῆς

σώφρωνος οίκουρίας, εἰ μὲν οὖν δυνήσῃ τε καὶ θελήσεις ἐμοὶ συμβιῶναι τὸν καθαρώτερον τρόπον· εἰ δὲ μή, ἔξεστιν ἀπαλάττεσθαι πρὸς ἕτερον, εὐμενῶς καὶ πράως ἐκδιδομένην παρὰ φίλου φίλῃν.” ἡ δὲ ἡσμένισεν. ὁ δὲ Ἀμμωνιανὸς ἡγάπα τὴν ἐπὶ ποιητῶν ἐξηγήσει καὶ διορθώσει τῆς Ἑλληνικῆς λέξεως καθημένην τέχνην. ^[5]

60 οὗτος ἦν Ἀμμωνιανός, ᾧ συνέβη κεκτῆσθαι ὄνον, ὃν φασιν ἀκροώμενον τῶν ποιητικῶν μαθημάτων πολλάκις τροφῆς ἀμελεῖν, καίτοι καὶ ἐκ παρασκευῆς καὶ λιμώττειν ἠναγκασμένον· οὕτως ὥφθη φιλομαθίας ποιητικῆς ἀλούς ὁ ὄνος. ὅτι φησὶ μετρίως μετέσχε τῶν ποιητικῶν ὁ Ἰσίδωρος, οὐ λίαν σπουδάσας περὶ αὐτά, ἅτε οὐχ ἀπτόμενα τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ μέχρι φαντασίας καὶ γλώσσης ἰστάμενα, τὰ δὲ αὐτῶν καὶ μαχόμενα ταῖς ὁμολογουμέναις ἐννοίαις. ^[5]

61 διὸ καὶ ἐνδεέστερος ἦν ἐν τούτοις. ὅθεν καὶ ὕμνους ὅσους ἔγραψεν, εὖροι τις ἂν τὸ μὲν ὑψηλόνουν καὶ τελεσιουργὸν ἐπιφαίνοντας, τοῖς δ' ἔπεσιν οὐ πάνυ συνηρμοσμένους. ἦν δὲ ὁ θέων οὐ μάλα ἀγχίνους οὐδὲ ὀξύς, φιλομαθὴς δὲ καὶ φιλόπονός, εἴ τις ἄλλος. ^[5]

62 διὸ καὶ ποιητῶν καὶ ῥητόρων ἐμπειρότατός τε καὶ μνημονικώτατος γέγονε, καὶ τεχνικῆς ἀκριβείας ἐκατέρων εἰς ἄκρον ἦκειν ἐδόκει. γράφειν δὲ μέτρα ἢ λόγους, καίτοι λίαν ἐρῶν, ἀδύνατος ἦν. ὅτι μάχης πρὸ τοῦ Ῥώμης ἄστεως γεγεννημένης Ῥωμαίων πρὸς Σκύθας, οὓς Ἀττίλας ἤγεν, Οὐαλεντινιανοῦ τοῦ μετὰ Ὀνώριον Ῥώμης βασιλεύοντος, φόνος ἐρρῦη ἐκατέρωθεν τοσοῦτος ὡς μηδένα τῶν συμπλακέντων τῇ μάχῃ μηδετέρου μέρους περισωθῆναι, πλὴν τῶν ἡγεμόνων καὶ τῶν περὶ αὐτοὺς ὀλίγων δορυφόρων. ^[5]

63 τὸ δὲ παραλογώτατον, ὅτι φασίν, ἐπειδὴ πεπτώκασιν οἱ μαχόμενοι, τοῖς σώμασιν ἀπειπόντες ἔτι ταῖς ψυχαῖς ἴσταντο πολεμοῦντες ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ὅλας καὶ νύκτας, οὐδὲν τῶν ζώντων εἰς ἀγῶνα ἀπολειπόμενοι, οὔτε κατὰ χεῖρας οὔτε κατὰ θυμόν. ἐωρᾶτο γοῦν καὶ ἠκούετο τὰ εἶδωλα τῶν ψυχῶν ἀντιφερόμενα καὶ τοῖς ὅπλοις ἀντιπαταγοῦντα. καὶ ἀρχαῖα δὲ ἄλλα τοιαῦτα φάσματα πολέμων μέχρι νῦν φαίνεσθαι φησι, πλὴν ὅτι ταῦτα τὰ μὲν ἄλλα, ὅσα ζῶντες ἄνθρωποι κατὰ πόλεμον δρῶσιν, οὐδὲν ὑστερεῖν, φθέγγεσθαι δὲ οὐδὲ ἐπὶ μικρόν. καὶ ἐν μὲν ἐπιφαίνεσθαι ἐν τῷ περὶ Σόγδαν ποτὲ λίμνην οὖσαν πεδίῳ, φαίνεσθαι δ' ὑπὸ τὴν ἔω τὸ φάσμα, φωτὸς ἤδη τὴν γῆν ὑπαυγάζοντος· δεύτερον δ' ἐν Κούρβοις χωρίῳ τῆς Καρίας· ἐν τούτῳ γὰρ φαίνεσθαι οὐ καθ' ἐκάστην ἡμέραν, ἀλλ' ἐνίοτε διαλείποντα ὀλίγας τινάς, οὐδὲ ὠρισμένας γε ταύτας, περὶ ὄρθρον ἕως ἡλίου λαμπρᾶς ἀνατολῆς ἐν ἀέρι διαφοιτῶντα ψυχῶν ἄττα σκιοειδῆ φαντάσματα πολεμοῦντα ἀλλήλοις. καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς δὲ χρόνοις πολλοὶ διηγῆσαντο, οὐχ οἷοί τε ὄντες ψεύδεσθαι, κατὰ Σικελίαν ἐν τῷ λεγομένῳ πεδίῳ τετραπυργίῳ καὶ ἐν ἄλλοις οὐκ ὀλίγοις αὐτῆς μέρεσιν ὁρᾶσθαι ἵπποτῶν πολεμίων ἐπελαυνόντων φάσματα κατὰ τὸν τοῦ θέρους μάλιστα καιρόν, μεσημβρίας σταθιρᾶς ἰσταμένης. ὅτι τὸν Σεβήρου ἵππον φησὶ— Ῥωμαῖος δ' ἦν οὗτος, καὶ Ἀνθεμίου παρασχόντος ἐλπίδας ὡς ἡ Ῥώμη πεσοῦσα πάλιν δι' αὐτοῦ ἀναστήσεται, ἐπὶ Ῥώμην, ταύτης προαναχωρήσας, ἐπανῆκε καὶ τιμῆς ὑπατικῆς ἔτυχε—τούτου τοίνυν ὁ ἵππος, ᾧ τὰ πολλὰ ἐχρήτο, ψηχόμενος σπινθῆρας ἀπὸ τοῦ σώματος πολλούς τε καὶ μεγάλους ἠφίει, ἕως αὐτῷ τὸ τέρας εἰς τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν ἐν τῇ Ῥώμῃ κατηνύσθη. ^[5]

64 ἀλλὰ καὶ Τιβερίῳ ὄνος, ὡς Πλούταρχος ὁ Χαιρωνεύς φησιν, ἔτι μειρακίῳ ὄντι καὶ ἐν Ῥόδῳ ἐπὶ λόγοις ῥητορικοῖς διατρίβοντι, τὴν βασιλείαν διὰ τοῦ αὐτοῦ παθήματος προεμήνυσεν. ἀλλὰ καὶ τῶν περὶ Ἀττίλαν ἕνα ὄντα τὸν Βαλίμεριν ἀπὸ τοῦ οἰκείου σώματος ἀποπάλλειν σπινθῆρας· ὁ δὲ ἦν ὁ Βαλίμερις Θευδερίχου πατήρ, ὃς νῦν τὸ μέγιστον ἔχει κράτος Ἰταλίας ἀπάσης. λέγει δὲ καὶ περὶ ἑαυτοῦ ὁ συγγραφεὺς ὡς “καὶ ἐμοὶ ἐνδυομένῳ τε καὶ ἐκδυομένῳ, εἰ καὶ σπάνιον τοῦτο συμβαίνει, συμβαίνει δ' οὖν σπινθῆρας ἀποπηδᾶν ἐξαισίους, ἔσθ' ὅτε καὶ κτύπον παρέχοντας, ἐνίοτε δὲ καὶ φλόγας ὅλας καταλάμπειν τὸ ἱμάτιον, μὴ μέντοι καιοῦσας” καὶ τὸ τέρας ἀγνοεῖν εἰς ὃ τελευτήσει. ἰδεῖν δὲ λέγει καὶ ἄνθρωπόν τινα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἀφιέντα σπινθῆρας, ἀλλὰ

καὶ φλόγα ἀνάπτοντα, ὅτε βούλοιτο, ἱματίῳ τινὶ τραχεῖ παρατριβομένης. ἤλανε τὸν ἵππον, ὅσον εἶχε τάχους· εἶχε δὲ τῶν ἄλλων ἐνδεέστερον. ^[15]

66 τῶν πολιτικῶν πραγμάτων ἀποτυχὼν ἐπὶ τὸν ἡσύχιον καὶ ἀπράγμονα βίον ἐτράπετο, μίσει τῶν ἐν τῇ πολιτείᾳ δυσχερασμάτων. ἦκον δὲ πρὸς τὸν Σεβῆρον καὶ Βραχμᾶνες κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, καὶ ἐδέξατο σφᾶς οἰκῶ ἰδίῳ καὶ θεραπείᾳ τῇ προσηκούσῃ· οἱ κατὰ χώραν ἐπ' οἴκου μάλα σεμνῶς ἔμενον, οὔτε λουτρῶν δεόμενοι δημοσίων οὔτε ἄλλης ἐπόψεως οὐδεμιᾶς τῶν κατὰ ἄστὺ γινομένων, ἀλλὰ πᾶν τὸ θυραῖον ἐξετρέποντο. ^[5]

67 ἐσιτοῦντο δὲ φοίνικας καὶ ὄρουζαν, καὶ ἦν αὐτοῖς πόμα τὸ ὕδωρ. ἦσαν δὲ οὗτοι οὔτε τῶν ἐν ὄρεσι διατριβόντων Βραχμάνων οὔτε τῶν ἐν πόλεσι κατωκημένων Ἰνδῶν, ἀλλ' ἀτεχνῶς ἀμφίβιοι, τοῖς Βραχμάνοις ὑπηρετούμενοι τὰ πρὸς τὰς πόλεις, εἴ που δεήσειεν, καὶ ταῖς πόλεσιν αὐτὰ πρὸς τοὺς Βραχμᾶνας. ἔλεγον δὲ καὶ οὗτοι περὶ τῶν ὀρείων Βραχμάνων ὅσα οἱ συγγραφεῖς περὶ αὐτῶν θρυλοῦσιν, ὄμβρους τε καὶ ἀνομβρίας εὐχαῖς καταπράττειν καὶ λιμῶν καὶ λοιμῶν ἀποδιώξεις ἄλλων τε κακῶν ἀποτροπὰς, ὅσα μὴ ἀνίατον ἔχει τὴν εἰμαρμένην. ἔλεγον δὲ οὗτοι καὶ μονόποδας ἀνθρώπους παρὰ σφίσιν ἱστορῆσαι, καὶ δράκοντας ἐξαισίους κατὰ μέγεθος ἐπτακεφάλους, καὶ ἄλλα ἄττα πολὺ τὸ παράλογον ἔχοντα. ὅτι ἔλεγεν ὁ Σεβῆρος τεθεᾶσθαι Γοργονιάδα βοτάνην, ἥς εἶναι τὴν ρίζαν ἄντικρυς ὁμοίαν παρθένῳ τὴν κεφαλὴν ἐχούσῃ κατρηφεῖ δρακοντείοις πλοκάμοις. ^[10]

69 ὅτι τὴν διὰ τῶν νεφῶν μαντικὴν οὐδαμῶς τοῖς παλαιοῖς οὐδ' ἀκοῇ ἐγνωσμένην Ἀνθουσάν τινα γυναῖκα ἐξευρεῖν ἐν ταῖς ἡμέραις Λέοντος τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως· ἐξ Αἰγῶν δὲ κατήγετο τῶν Κιλικίων ἡ γυνή, τὸ δὲ ἀνέκαθεν ἀπὸ τῶν ἐν Καππαδοκίᾳ κατοικισθέντων ἐπὶ τὸν Κομανὸν τὸ ὄρος Ὀρεστιάδων· καὶ ἀνάγειν τὸ γένος εἰς Πέλοπα. αὕτη φροντίζουσα περὶ τάνδρὸς ἐπιτετραμμένου στρατιωτικὴν τινα ἀρχὴν καὶ ἐπὶ τὸν κατὰ Σικελίαν ἀπεσταλμένου μετὰ καὶ ἄλλων πόλεμον, εὗξατο προῖδεῖν ὀνείρῳ τὰ συμβησόμενα, εὗξατο δὲ πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα. ὁ δὲ πατήρ ὄναρ αὐτῇ ἐπιστὰς ἐκέλευε καὶ πρὸς δυόμενον εὗξασθαι. καὶ εὐχομένης ἐξ αἰθρίας τινὸς νέφος συστήναι περὶ τὸν ἥλιον, ἐκεῖθεν δ' αὐξηθῆναι καὶ εἰς ἄνθρωπον διατυπωθῆναι· ἕτερον δ' αὐτοῦ νέφος ἀποσπασθὲν ἐπέδιδου τε εἰς μέγεθος ἴσον, καὶ εἰς λέοντα διεσχηματίζετο θηρίον· ὁ δὲ ἡγρίαινε, καὶ μέγα χάσμα πεποιημένος ὁ λέων καταπίνει τὸν ἄνθρωπον· Γότθῳ ἐώκει τὸ ἀνθρώπειον καὶ νεφοποίητον εἶδωλον. ἐπὶ δὲ τοῖς φάσμασιν ὀλίγον· ἔπειτα τὸν ἡγεμόνα τῶν Γότθων Ἀσπερα βασιλεὺς Λέων ἐδολοφόνησεν αὐτὸν καὶ παῖδας. ἐξ ἐκείνου οὖν τοῦ χρόνου διέμεινεν ἡ Ἀνθουσα ἄχρι δεῦρο ἀεὶ ἐπιτηδεύουσα τὸν τρόπον τῆς διὰ τῶν νεφῶν μαντικῆς προγνώσεως. ὅτι τὴν Σῶθιν Αἰγύπτιοι τὴν Ἰσιν εἶναι θεολογοῦσιν, οἱ δὲ Ἕλληνες εἰς τὸν Σεῖριον ἀνάγουσι τοῦτο τὸ ἄστρον, καὶ ὥς κύνα τὸν Σεῖριον, ὁπαδὸν τοῦ Ὠρίωνος ὄντα κυνηγετοῦντος, οὕτω διαζωγραφοῦσι, μᾶλλον δὲ ἐντετυπωμένον τῷ οὐρανῷ δεικνύουσι. ^[15]

71 τινὲς δὲ ἔλαθον τὸ ἱέρωμα κατὰξαντες καὶ διαφθείραντες, καὶ ἀπορούμενοι τελεστικῆς βοήθειας οἱ ἐπιχώριοι ἀνθρωπίνῃ σπουδῇ καὶ τέχνῃ τὸν λιμένα μόλις ἑαυτοῖς περισώζουσιν οἱ Αἰγύπτιοι. οἱ δὲ ἐδίωκον, οἱ τῆς γυναικὸς θεράποντες, τὸν κύνα φεύγοντα, τῆς Λιβυκῆς στρουθοῦ τὰ κρέα ἀρπάσαντα.

73 ὀρυττόντων δὲ ἀνακύπτει καὶ ἐκφαίνεται παλαιτάτου νεῶ ἀέτωμα. ὅτι ὁ Ἑρμείας γένος μὲν ἦν Ἀλεξανδρεὺς, πατήρ δ' Ἀμμωνίου καὶ Ἡλιοδώρου.

74 οὗτος ἐπιεικὴς ἦν τὴν φύσιν καὶ ἀπλοῦς τὸ ἦθος, ἡκροάσατο δὲ καὶ Συριανοῦ σὺν Πρόκλῳ. φιλοπονία μὲν οὗτος οὐδενὸς ἦν δεύτερος, ἀγχίνους δὲ οὔτι σφόδρα ἦν οὐδὲ λόγων εὐρετῆς ἀποδεικτικῶν, οὐδὲ γενναῖος ἄρα ζητητῆς ἀληθείας· οὐκουν οὐδ' οἷός τε ἐγεγόνει πρὸς ἀποροῦντας κατὰ τὸ καρτερὸν ἀνταγωνίζεσθαι, καίτοι ἐμέμνητο ὥς εἰπεῖν πάντων ὧν τε

ἀκηκοί τοῦ διδασκάλου ἐξηγουμένου καὶ τῶν ἐν βιβλίοις ἀναγεγραμμένων. ἀλλὰ τὸ αὐτοκίνητον οὐ προσήνθει τῇ πολυμαθείᾳ. τὰ δὲ πρὸς ἀρετὴν εὖ ἥσκητο, ὥστε μὴδ' ἂν τὸν Μῶμον αὐτὸν ἐπιμώμησασθαι μὴδὲ μισῆσαι τὸν Φθόνον. οὗτος ἰδιώτου ποτὲ πωλοῦντος αὐτῷ βιβλίον καὶ ἔλαττον ἤπερ ἦν ἄξιον αἰτοῦντος, ἐπηνώρθωσε τε τὴν πλάνην καὶ πλείονος ἐωνήσατο. καὶ οὐχ ἅπαξ τὴν δικαιοσύνην ταύτην, ἣς τοῖς ἄλλοις οὐδὲ τις ἦν ἐπιστροφή, ἀλλὰ πολλάκις, ὡσάκις συνέβαινε ἀγνοεῖν τὸν πιπράσκοντα τὸ δίκαιον τίμημα, ἐπεδείκνυτο, οὐ κατὰ τοὺς ἄλλους ἀγαπῶν τὸ ἔρμαιον, οὐδὲ οἰηθεὶς ἄρα μὴδὲν ἀδικεῖν, εἰ ἐκὼν παρ' ἐκόντος ὀτιοῦν ἐωνήσατο. καὶ γὰρ ἐνέδραν τινὰ <ἐν> εἶναι τῷ πράγματι καὶ ἀπάτην, οὐ λέγουσαν τὸ ψεῦδος, ἀλλὰ σιωπῶσαν τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἀδικίαν οὖσαν λανθάνειν τοὺς πολλούς, οὐ βίαιον ἀλλὰ κλοπιμαίαν, οὐδ' ἐπικίνδυνόν τινα ληστοῦ δίκην κλέπτουσιν, ἀλλ' ὑπὸ μὲν τοῦ νόμου ἀφειμένην, τὸ δὲ δίκαιον ἀνατρέπουσαν. ὅτι ὁ ἀδελφὸς Ἑρμείου Γρηγόριος ἅπαν ἦν τοῦναντίον, ὁξύτατος μὲν εἰς ὑπερβολὴν καὶ εὐκίνητος ἐπὶ τὰς ζητήσεις καὶ τὰς μαθήσεις, ἄλλως δὲ οὐχ ἡσύχιος οὐδὲ γαλήνην ἐν τοῖς ἡθεσι φέρων τινά, ἀλλὰ τι καὶ παρακεκινηκώς.

[20]

- 75 ὕστερον δὲ καὶ τῇ νόσῳ ἐάλω ἐπὶ πλεόν, ὥστε δύσχρηστον αὐτοῦ τοῖς λογισμοῖς καὶ πολὺ παραλλάττον γενέσθαι τὸ ὄργανον. ὅτι “τῷ Ἑρμείᾳ ἐκ τῆς Αἰδεσίας πρεσβύτερον τῶν φιλοσόφων υἱέων τίκεται παιδίον, καὶ ἡ Αἰδεσία τῷ υἱεῖ ἑπτὰ μῆνας ἀπὸ γενέσεως ἄγοντι προσέπαιζε τε οἷα εἰκός, καὶ βάβιον καὶ παιδίον ἀνεκάλει, ὑποκορίζουσα τὴν φωνήν.” [5]
- 76 ὁ δὲ ἀκούσας ἡγανάκτησε καὶ ἐπετίμησε τὸν παιδικὸν τοῦτον ὑποκορισμὸν, τορὰν καὶ διηρθρωμένην τὴν ἐπιτίμησιν ἐξενεγκών.” καὶ ἄλλα δὲ πολλὰ περὶ τοῦ παιδὸς τούτου τερατολογεῖ, καὶ ὅτι “οὐκ ἀνεχόμενος τὴν ἐν σώματι ζωὴν ἑπτὰ ἐτῶν τοῦ βίου ἀπέστη. οὐ γὰρ ἐχώρει αὐτοῦ τὴν ψυχὴν ὁ περὶ γῆν ὅδε τόπος. βάβια δὲ οἱ Σύροι, καὶ μάλιστα οἱ ἐν Δαμασκῷ, τὰ νεογνὰ καλοῦσι παιδιά, ἥδη δὲ καὶ τὰ μειράκια ἀπὸ τῆς παρ' αὐτοῖς νομιζομένης Βαβίας θεοῦ.” ἥδη γὰρ ἐνίοις τῶν τὰ ὦτα κατεαγόντων καὶ ἅμα διεφθαρμένων τὰς διανοίας εἰς κωμωδίαν ἐτρέπη καὶ γέλωτα πολὺν τὰ τῆς φιλοσοφίας ἀπόρρητα. [10]
- 78 ὅτι Πανικὸν τι ζῶον διακομιζόμενον θεάσασθαι φησὶν ὁ Ἰέραξ ὁ Ἀλεξανδρεὺς, ὁ συνακμάσας Ἀμμωνίῳ, ἐξ Αἰθιοπίας εἰς τὸ Βυζάντιον, ἑοικὸς ἀκριβῶς τοῖς γραφομένοις καὶ τυπουμένοις ἀκηκοέναι τε αὐτοῦ τῆς φωνῆς διὰ τῆς Ἀλεξανδρείας φερομένου οἰονεῖ τριζούσης. ὅτι ὁ Ἀμμώνιος φιλοπονώτατος γέγονε, καὶ πλείστους ὠφέλησε τῶν πώποτε γεγενημένων ἐξηγητῶν· μᾶλλον δὲ τὰ Ἀριστοτέλους ἐξήσκητο.
- 79 ἔτι δὲ διήνεγκεν οὐ τῶν καθ' ἑαυτὸν μόνον ἀλλὰ καὶ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ Πρόκλου ἐταίρων, ὀλίγου δὲ ἀποδέω καὶ τῶν πώποτε γεγενημένων εἰπεῖν, τὰ ἀμφὶ γεωμετρίαν τε καὶ ἀστρονομίαν. καὶ ὁ Πρόκλος ἐθαύμαζε τὸ Ἰσιδώρου πρόσωπον, ὡς ἔνθεον ἦν καὶ πληρὴς εἴσω φιλοσόφου ζωῆς, οἷ τε ὀφθαλμοὶ τὸ τῆς διανοίας εὐτροχὸν ἀποσαφοῦντες καὶ ἅμα αὐτοῖς ἐπιθέουσα σεμνότης ἡδεῖα καὶ ἄπλαστος αἰδὼς ἐπέστρεφε πρὸς αὐτὸν τὸν φιλόσοφον. [5]
- 81 ὅτι Εὐνόιος ὁ ῥήτωρ βραδύνους ἦν. ἥδη νεανικοῦ φρονήματος ὑπόπλεως καὶ σοβῶν ἐν λόγοις.
- 83 ὅτι Σουπηριανὸς τριάκοντα ἐτῶν τῶν ῥητορικῶν ἀρξάμενος, καίτοι τὴν φύσιν ὑπονωθέστερος ὢν, ὅμως δι' ὑπερβολὴν φιλοπονίας ὕστερον ἐν ταῖς λιπαραῖς καὶ ἀοιδίμοις Ἀθήναις ἀνηγορεύετο σοφιστής, οὐ πάνυ τῆς Λαχάρου δόξης ἀπολειπόμενος. ὅτι καὶ Λαχάρης ἐξ ἐπιμελείας μᾶλλον ἢ φύσεως ἔδοξε κατὰ τὴν ῥητορικὴν εὐδοκιμῆσαι.
- 84 δηλοῖ δὲ αὐτοῦ τὸ τῆς φύσεως ἀγεννέστερον καὶ τὰ συγγράμματα αὐτοῦ. ἄνδρα ἱερὸν καὶ περὶ τὰ θεῖα βακχεύοντα μεγαλοπρεπῶς.
- 86 ὅτι Μητροφάνης ὁ σοφιστὴς ἔκγονος ἦν Λαχάρου. ὅτι φησὶν ὁ συγγραφεὺς ἄγαλμα τῆς Ἀφροδίτης ἰδεῖν ἰδρυμένον Ἡρώδου τοῦ σοφιστοῦ ἀνάθημα.

- 87 τοῦτο οὖν, φησί, θεασάμενος ἴδρωσα μὲν ὑπὸ θάμβους καὶ ἐκπλήξεως, οὕτω δὲ τὴν ψυχὴν διετετέθην ὑπὸ τῆς εὐφροσύνης, ὥστε οὐχ οἷός τ' ἦν οἴκαδε ἐπανιέναι, πολλάκις δὲ ἀπιὼν ἐπαναστρέφειν ἐπὶ τὸ θέαμα· τοσοῦτον αὐτῷ κάλλος ἐνεκέρασεν ὁ τεχνίτης, οὐ γλυκύ τι καὶ ἀφροδίσιον, ἀλλὰ βλοσυρόν τε καὶ ἀνδρικόν, ἔνοπλον μὲν, οἷον δὲ ἀπὸ νίκης ἐπανηγμένης καὶ τὸ γεγηθὸς ἐπιφαινούσης. ὅτι “Ἱέριον τὸν Πλουτάρχου, ὑπὸ Πρόκλῳ φιλοσοφοῦντα, εἰς τὴν Κυρίνου λεγομένην οἰκίαν θεάσασθαι φησι μικρὰν οὕτω κεφαλὴν μόνην ἀνθρώπου, τό τε μέγεθος καὶ τὸ εἶδος οὐδὲν ἐρεβίνθου διαφέρουσιν· διὸ καὶ ἐρεβίνθον αὐτὴν καλεῖσθαι· τὰ δὲ ἄλλα κεφαλὴν ἀνθρωπεῖαν εἶναι, ὀφθαλμούς τε ἔχειν καὶ πρόσωπον καὶ τρίχας ἄνω καὶ στόμα πᾶν, καὶ ἀπὸ τοῦ στόματος φωνὴν ἀφιέναι, ὅσον ἀνθρώπων χιλίων, τοσοῦτον μέγαν. [5]
- 88 ” τοῦτο τερατευσάμενος περὶ τοῦ ἐρεβίνθου ὁ συγγραφεὺς τῆς κεφαλῆς καὶ ἄλλα μυρία περὶ αὐτῆς ἄξια Δαμασκίῳ τῷ δυσσεβεῖ καὶ γράφειν καὶ πιστεύειν προστερατεύεται. ὁ Σαλούστιος κυνίζων οὐ τὴν εἰθισμένην ὁδὸν ἐπορεύετο τῆς φιλοσοφίας, ἀλλὰ τὴν κεχαραγμένην πρὸς ἔλεγχον τε καὶ λοιδορίαν καὶ τὸν μάλιστα δὴ πόνον ὑπὲρ ἀρετῆς.
- 89 ὑπεδέδετο δ' οὗτος σπανιάκις, ἢ τὰς Ἀττικὰς ἱφικρατίδας ἢ τὰ συνήθη σανδάλια περιδεδεμένος. ἐφαίνετο δὲ οὐδέποτε ἐπὶ πλεῖστον χρόνον οὔτε ἄρρωστών τὸ σῶμα οὔτε ταλαιπωρούμενος τὴν ψυχὴν, ἀλλὰ (τὸ λεγόμενον) εὐλόφῳ αὐχένι τὴν ἄσκησιν ὑπέμενε. καλὰ καὶ ἀξίεπαινα πολιτεύματα, καὶ ὅσα τοιαῦτα φιλανθρωπεύματα. [5]
- 91 ὁ Καρχηδονίων βασιλεὺς Γεζέριχος, ἀκούσας ὡς οἱ Ῥωμαῖοι τὸν σύμμαχον αὐτοῖς κατ' αὐτοῦ Μαρκελλῖνον δόλῳ καὶ παρὰ τοὺς ὅρκους ἀνέϊλον, ἥσθη τε ἄγαν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσι τῆς νίκης, καὶ ἔδοξεν εἰρηκέναι λόγον οὐ Καρχηδονίῳ προσήκοντα ἀλλὰ Ῥωμαίῳ βασιλεῖ· τοὺς γάρ τοι Ῥωμαίους ἔφατο τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ ἀποκόψαι τὴν δεξιάν. ὁ δὲ Μαρκελλῖνος τῆς Δαλμάτων ἦν χώρας αὐτοδέσποτος ἡγεμών, Ἑλλήν τὴν δόξαν. ὅτι ὁ Σαλούστιος εἰς τοὺς τῶν ἐντυγχανόντων ὀφθαλμοὺς ἀφορῶν προέλεγεν ἐκάστοτε τὴν βίαν γενησομένην ἐκάστῳ τελευτήν. [5]
- 92 τὴν δὲ αἰτίαν τῆς προγνώσεως οὐδ' αὐτὸς εἶχε φράζειν· καίτοι ἐπειρᾶτο ἐρωτώμενος τὸ σκοτεινὸν τῶν ὀφθαλμῶν αἰτιᾶσθαι καὶ ἀχλυῶδες καὶ νοτισμοῦ μεστόν, οἷον ἐπὶ πένθεσι ταῖς κόραις αὐταῖς ἐμφερόμενον. καὶ Οὐράνιον τινα ὄνομα, Ἀπαμείας τῆς ἐν Συρίᾳ πολίτην καὶ ἄρξαντα Καισαρείας τῆς ἐν Παλαιστίνῃ, ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν γνωρίζειν τὸν ὅμοιον τρόπον τοὺς πολυαράτους γόητάς φησι. καὶ Νόμον δὲ τινα τοῦνομα, πολίτην ἴδιον, ὁ συγγραφεὺς λέγει ἀπὸ τῆς κατὰ τὰ ὄμματα τῶν ἐντυγχανόντων θεᾶς τοὺς λανθάνοντας ἐπιγινώσκειν φονέας. ὁ δὲ τὸν Αἰγαῖον διαπεραιωθεὶς, ὁ Ἰσίδωρος, καὶ αὐτὸς δὲ Ἀσκληπιάδης, ἔφασκεν ἑωρακέναι πλόκαμον ἐν τῷ Νείλῳ ποταμῷ δαιμόνιον τὸ μέγεθος καὶ τὸ κάλλος. [5]
- 93 αὐθις δὲ ποτε παρὰ τῷ Νείλῳ ἐστιωμένοις ἀμφοτέροις (παρὴν δὲ ἐκ τρίτων καὶ ὁ ἡμέτερος φιλόσοφος) ἀνέδραμεν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ πλόκαμος ὡς ἰδεῖν πεντάπηχυς. καὶ πολλὰ τοιαῦτα φάσματα λέγει. ὅτι κατὰ τὴν Ἡλιούπολιν τῆς Συρίας εἰς ὅρος τὸ τοῦ Λιβάνου τὸν Ἀσκληπιάδην ἀνελθεῖν φησί, καὶ ἰδεῖν πολλὰ τῶν λεγομένων βαιτυλίων ἢ βαιτύλων, περὶ ὧν μυρία τερατολογεῖ ἄξια γλώσσης ἀσεβούσης. [5]
- 94 λέγει δὲ καὶ ἑαυτὸν καὶ τὸν Ἰσίδωρον ταῦτα χρόνῳ ὕστερον θεάσασθαι. ἢ δὲ ἱερὰ γενεὰ καθ' ἑαυτὴν διέζη βίον θεοφιλεῖ καὶ εὐδαίμονα, τὸν τε φιλοσοφοῦντα καὶ τὸν τὰ θεῖα θεραπεύοντα.
- 96 ἀνέκαιον ὁσίῳ πυρὶ τοὺς βωμούς. ὅτι ἢ πάρδαλις ἀεὶ, φησί, διψῇ, ὁ ἱέραξ οὐδέποτε· διὸ σπανιάκις ὁρᾶται πίνων.
- 98 ὁ ἵπποπόταμος ἄδικον ζῶον, ὅθεν καὶ ἐν τοῖς ἱερογλυφικοῖς γράμμασιν ἀδικίαν δηλοῖ· τὸν γὰρ πατέρα ἀποκτείνας βιάζεται τὴν μητέρα. ὁ σοῦχος δίκαιος—ὄνομα δὲ κροκοδείλου καὶ εἶδος ὁ σοῦχος— οὐ γὰρ ἀδικεῖ ζῶον οὐδέν.

- 100 τὰς δώδεκα ὥρας ἢ αἴλουρος διακρίνει, νύκτας καὶ ἡμέρας οὐροῦσα καθ' ἐκάστην αἰεὶ, δίκην ὀργάνου τινὸς ὠρογνῳμονοῦσα. ἀλλὰ καὶ τῆς σελήνης, φησὶν, ἀπαριθμεῖται τὰ φῶτα τοῖς οἰκείοις γεννήμασι. καὶ γὰρ τὴν αἴλουρον ἑπτὰ μὲν τὸν πρῶτον, ἕξ δὲ τὸν δεῦτερον τόκον, τὸν τρίτον πέντε, καὶ τέτταρα τὸν τέταρτον, καὶ τρεῖς τὸν πέμπτον, ἐφ' οἷς δύο τὸν ἕκτον καὶ ἓνα ἐπὶ πᾶσι τὸν ἑβδομον· καὶ εἶναι τοσαῦτα γεννήματα τῆς αἰλούρου, ὅσα καὶ τὰ τῆς σελήνης φῶτα. ὁ κῆβος—ἔστι δὲ πιθήκου εἶδος—ἀποσπερμαίνει κατὰ τὴν σύνοδον ἡλίου καὶ σελήνης. [5]
- 102 ὁ ὄρυξ τὸ ζῶον πταρνύμενος ἀνατέλλειν διασημαίνει τὴν Σῶθιν. ἕως οἱ ἡγεμόνες αὐτῶν διέστησαν εἰς ἔριν πολιτοφθόρον.
- 104 καὶ προέλεγε κατὰ τὴν ἀπόρρητον θέαν. ὁ δ' ἐν τῷ τοίχῳ τοῦ φωτὸς φανεῖς ὄγκος οἶον παγεῖς εἰς πρόσωπον διεμορφοῦτο, πρόσωπον ἀτεχνῶς θεσπέσιον δὴ τι καὶ ὑπερφυές, οὐ γλυκεῖαις χάρισιν ἀλλὰ βλοσυραῖς ἀγαλλόμενον, κάλλιστον δ' ὅμως ἰδεῖν καὶ οὐδὲν ἥττον ἐπὶ τῷ βλοσυρῷ τὸ ἥπιον ἐπιδεικνύμενον.
- 106 ὃν Ἀλεξανδρεῖς ἐτίμησαν Ὅσιριν ὄντα καὶ Ἀδωνιν κατὰ τὴν μυστικὴν θεοκρασίαν. ὅτι ἐνῆν, φησί, τῇ τοῦ Ἡραΐσκου τοῦ φιλοσόφου φύσει καὶ τι τοὺς μολυσμοὺς τῆς γενέσεως ἀναινόμενον.
- 107 εἰ γοῦν αἰσθοίτο φθεγγομένης ὅπως δὴ καὶ ὅθεν γυναικὸς ἀκαθάρτου τινός, ἥλγει παραχρῆμα τὴν κεφαλὴν. οὕτω μὲν ζῶντι συνῆν αἰεὶ τι θεοειδές· ἀποθανόντι δὲ ἐπειδὴ τὰ νομιζόμενα τοῖς ἱερεῦσιν ὁ Ἀσκληπιάδης ἀποδιδόναί παρεσκευάζετο, τά τε ἄλλα καὶ τὰς Ὅσιριάδας ἐπὶ τῷ σώματι περιβολάς, αὐτίκα φωτὶ κατελάμπετο πανταχῇ τῶν σινδόνων ἀπόρρητα διαγράμματα, καὶ περὶ αὐτὰ καθεωρᾶτο φασμάτων εἶδη θεοπρεπῶν. ἦν δ' αὐτοῦ καὶ ἡ πρώτη γένεσις ἱερὰ καὶ μυστικὴ· λεγέται δὲ κατελθεῖν ἀπὸ τῆς μητρὸς εἰς τὸ φῶς ἐπὶ τοῖς χεῖλεσιν ἔχων τὸν κατασιγάζοντα δάκτυλον, οἶον Αἰγύπτιοι μυθολογοῦσι γενέσθαι τὸν Ὡρον καὶ πρὸ τοῦ Ὡρου τὸν Ἥλιον. καὶ ἐπεὶ συνεπεφύκει τοῖς χεῖλεσιν ὁ δάκτυλος, ἐδεήθη τομῆς, καὶ διέμεινεν αἰεὶ τὸ χεῖλος ὑποτετμημένον ἰδεῖν, φανεροῦν τὸ σημεῖον τῆς ἀπορρήτου γενέσεως. λέγεται δὲ καὶ ὁ Πρόκλος ἑαυτοῦ ἀμείνω τὸν Ἡραῖσκον ὁμολογεῖν· ἃ μὲν γὰρ αὐτὸς ἤδει καὶ ἐκεῖνον εἰδέναι, ἃ δὲ Ἡραῖσκος οὐκέτι Πρόκλον. ὅτι Ἀνθέμιον οὗτος τὸν Ῥώμης βασιλεύσαντα ἑλληνόφρονα καὶ ὁμόφρονα Σεβήρου τοῦ εἰδώλοις προσανακειμένου λέγει, ὃν αὐτὸς ὕπατον χειροτονεῖ, καὶ ἀμφοῖν εἶναι κρυφίαν βουλήν τὸ τῶν εἰδώλων μύσος ἀνανεώσασθαι. [15]
- 109 ὅτι καὶ Ἴλλουν οὗτος καὶ Λεόντιον ὃν ἐκεῖνος ἀντιχειροτονεῖ Ζήνωνι βασιλέα, τὰ αὐτὰ καὶ φρονεῖν καὶ βούλεσθαι πρὸς ἀσέβειαν, Παμπρεπίου πρὸς ταύτην αὐτοὺς ἐλκύσαντος, διατείνεται. (ὅτι Παμπρεπίου τὸ τερατολόγον καὶ ἀπιστότατον φίλοις, καὶ τὸν βίαιον θάνατον, ὁμοίως τοῖς ἄλλοις καὶ αὐτὸς ἱστορεῖ) ἦν δὲ Αἰγύπτιος γένος, τέχνην γραμματικὸς ὁ Παμπρέπιος.
- 111 οὐκ εἰμὶ πρόθυμος πρᾶγμα λέγειν καὶ ἄδηλον εἰς ἀλήθειαν καὶ πρόχειρον εἰς φιλαπεχθημοσύνην. βούλομαι δὲ καὶ ἀφείς ἤδη τὸν Πύθιον ἐπὶ τὸν Ἡραῖσκον ἐπανελθεῖν τὸν Εὐβοέα.
- 113 ἀνεβόα μέγιστον ὅσον. τῆς κεφαλῆς αἱ κόμαι καθεῖντο μέχρι τῶν ὤμων.
- 115 ὅτι Φοίνικες καὶ Σύροι τὸν Κρόνον Ἥλ καὶ Βῆλ καὶ Βωλαθὴν ἐπονομάζουσιν. ἐνέβησαν μὲν εἰς τὸ ρεῖθρον τοῦ Μαιάνδρου διανήξασθαι ποταμοῦ αὐτός τε καὶ ὁ Ἀσκληπιόδοτος ὁ πάλαι γεγωνὺς παιδαγωγὸς αὐτοῦ· ὁ δὲ σφᾶς ἐν μέσαις ταῖς δίναις ἀπολαβὼν, ὁ Μαίανδρος, ὑποβρυχίους ἐποίει, ἕως ὃ Ἀσκληπιόδοτος ἐπὶ μικρὸν ἀναδύς, ὅσον θεάσασθαι τὸν ἥλιον, “ἀποθνήσκομεν” ἔφη καὶ τι προσθεῖναι καὶ ἀπόρρητον ἡδυνήθη. [5]

τότε δὲ ἐξαίφνης, ἀπ' οὐδεμιᾶς φανεραῖς προμηθείας, ἐπὶ τῆς ὄχθης ἔκειντο τοῦ ποταμοῦ ἡμιθνήτες· εἴτα ἀνακτησάμενοι τὰς ψυχὰς ἀνεχώρησαν ἐξ αὐτῶν τῶν γε τοῦ ἄδου ρευμάτων. οὕτως ἔνθεον ἐκτίησας δύναντι ὁ Ἀσκληπιόδοτος, καὶ ταῦτα μετὰ τοῦ σώματος ἔτι ὦν. Ἀπόλλωνος αὐλὰς τοῦτο δὴ τὸ χωρίον οἱ Κᾶρες καλοῦσιν.

- 117 ὁ Ἀσκληπιόδοτος τοίνυν ἀπὸ τῶν αὐλῶν εἰς Ἀφροδισιάδα οἴκαδε ἐπανερχόμενος, ἥδη μὲν ὁ ἥλιος ἐδεδύκει, ὁ δὲ παραχρῆμα ἀνατέλλουσαν ἐθεάσατο τὴν σελήνην οἷα πανσέληνον οὖσαν, καίτοι οὐκ ἦν ἐν τῷ διαμετροῦντι ζωδίῳ τὸν ἥλιον. ἀλλὰ δὴ καὶ τοῦτο τὸ ἄγαλμα καθεῖλεν ἢ πάντα τὰ ἀρχαῖα καθελοῦσα ἀνάγκη. ^[5]
- 119 Ἀλεξανδρεὺς ἦν τὸ γένος, οὐκ ἐπιφανῶν γονέων τὰ ἀπὸ τῆς τύχης, ἐπιεικῶν δὲ ἄλλως καὶ ἱερῶν. ὅτι περὶ Ἰακώβου τοῦ ἱατροῦ, ὃς ἐγγὺς μὲν τὸ γένος Ἀλεξανδρεὺς ἦν, πορρώτερον δ' ἐκ Δαμασκοῦ, υἱὸς δ' ἱατροῦ τετταράκοντα ἔτη τῇ πείρᾳ σχολάσαντος καὶ μικροῦ τὴν οἰκουμένην ἐπὶ γυμνασίᾳ καὶ κρίσει τῆς τέχνης ἐπελθόντος, ὃς καὶ τὸν Ἰάκωβον τὴν ἱατρικὴν τὸν παῖδα ἐπὶ ἔτη τὰ ἴσα ἐδιδάξατο. ^[5]
- 120 περὶ τοίνυν τοῦδε τοῦ Ἰακώβου, ὥσπερ καὶ ἄλλοι, πολλὰ παράδοξα λέγει, καὶ ὡς ἀκούσας γυναῖκα πταρεῖσαν ἀθροώτερον πάντας ἀποβαλεῖν τοὺς ὀδόντας, ἐκ τούτου μόνου τοῦ συμβεβηκότος ἀνείπειν τὰ περὶ τῆς γυναικὸς ἅπαντα, εἰδὸς τε καὶ χρῶμα σώματος καὶ μέγεθος καὶ τῆς ψυχῆς ὅσα φυσικώτερα τῶν ἡθῶν. ὅτι ὁ τοῦ Ἰακώβου πατήρ μετὰ τὴν πολλὴν τῆς οἰκουμένης πλάνην ἦλθε καὶ εἰς τὸ Βυζάντιον, φησί, καὶ τοὺς ἐνταῦθα κατέλαβεν ἱατροὺς οὐδὲν ἄρα τῆς τέχνης ἐπισταμένους ἀκριβὲς οὐδὲ αὐτόπειρον, ἀλλὰ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων δοξασμάτων οὐ θεραπεύοντας ἀλλὰ φλυαροῦντας. ^[10]
- 121 ἄμφω δέ, καὶ ὁ παῖς καὶ ὁ φύσας, ἀσεβέες ἦσθιν. ὅτι ἐχρῶντο κατὰ τῶν νόσων οὗτοι καθαρσίοις πολλοῖς καὶ βαλανείοις, χειρουργεῖν δὲ σιδήρῳ καὶ πυρὶ οὐ λίαν ἦσαν ἔτοιμοι, ἀλλὰ καὶ τὰ μοχθηρότερα τῶν ἐλκῶν διαίτη κατηγωνίζοντο· φλεβοτομίαν δ' οὐ προσίεντο. ^[5]
- 123 ἔπειθεν ὁ Ἰάκωβος τοὺς πλουσίους ἱατρεύων βοηθεῖν τῇ νοσοῦσῃ πενίᾳ, καὶ αὐτὸς προῖκα ἰάτρευε, τῷ δημοσίῳ μόνῳ ἀρκούμενος σιτηρεσίῳ. ὅτι φησὶν ὁ συγγραφεὺς εἶδον εἰκόνα τοῦ Ἰακώβου Ἀθήνησι, καί μοι ἔδοξεν ὁ ἀνὴρ εὐφυῆς μὲν οὐ πάνυ εἶναι, σεμνὸς δὲ καὶ ἐμβριθής.
- 125 οὗτος δὲ ὁ Ἰάκωβος Πρόκλῳ νοσοῦντι, ἐν Ἀθήναις διατρίβων καὶ θαυμαζόμενος, προσέταξεν ἀπέχεσθαι μὲν κράμβης, ἐμφορεῖσθαι δὲ τῶν λαχάνων· ὁ δὲ κατὰ τὸν Πυθαγόρειον νόμον οὐκ ἠνέσχeto μαλάχην ἐσθίειν. ἦν δὲ ὁ Ἀσκληπιόδοτος οὐχ ὀλόκληρος τὴν εὐφυΐαν, ὡς τοῖς πλείστοις ἔδοξε τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἀπορεῖν μὲν ὀξύτατος, συνεῖναι δὲ οὐ λίαν ἀγχίνους οὐδὲ αὐτὸς ἑαυτῷ ὅμοιος, ἄλλως τε καὶ τὰ θεϊότερα τῶν πραγμάτων, ὅσα ἀφανῆ καὶ νοητὰ καὶ τῆς Πλάτωνος ἐξαίρετα διανοίας.
- 126 πρὸς δὲ τὴν Ὀρφικὴν τε καὶ Χαλδαϊκὴν {τὴν} ὑψηλοτέραν σοφίαν, <τὴν> καὶ τὸν κοινὸν φιλοσοφίας νοῦν ὑπεραίρουσαν, ἔτι μᾶλλον ἐλείπετο. πρὸς δὲ φυσιολογίαν τῶν καθ' ἑαυτὸν πάντων ἦν ἐρρωμενέστατος ὡσαύτως καὶ ἐν τοῖς μαθήμασιν, ἀφ' ὧν καὶ ἐπὶ τὰ ἄλλα τὸ μέγα τῆς φύσεως ἀπηνέγκατο κλέος. ἐν τοῖς περὶ ἡθῶν δὲ καὶ ἀρετῶν ἀεὶ τι καινουργεῖν ἐπεχείρει, καὶ πρὸς τὰ κάτω καὶ τὰ φαινόμενα συστέλλειν τὴν θεωρίαν, οὐδὲν μὲν (ὡς ἔπος εἰπεῖν) τῶν ἀρχαίων νοημάτων ἀποικονομούμενος, πάντα δὲ συνωθῶν καὶ κατάγων εἰς τήνδε τὴν φύσιν τὴν περικόσμιον. ὅτι εὐφυέστατος ὁ Ἀσκληπιόδοτος περὶ μουσικὴν γεγωνώς, τὸ ἐναρμόνιον γένος ἀπολωλὸς οὐχ οἷός τε ἐγένετο ἀνασώσασθαι, καίτοι τᾶλλα δύο γένη κατατεμῶν καὶ ἀνακρουσάμενος, τό τε χρωματικὸν ὀνομαζόμενον καὶ τὸ διατονικόν. ^[10]
- 127 τὸ δὲ ἐναρμόνιον οὐχ εὗρε, καίτοι μαγάδας, ὡς ἔλεγεν, ὑπαλλάξας καὶ μεταθεῖς οὐκ ἐλάττους εἴκοσι καὶ διακοσίω. αἴτιον δὲ τῆς μὴ εὐρέσεως τὸ ἐλάχιστον μέτρον τῶν ἐναρμονίων διαστημάτων, ὅπερ δῖεσιν ὀνομάζουσι. τοῦτο δὴ ἀπολωλὸς ἐκ τῆς ἡμετέρας αἰσθήσεως καὶ τὸ

- ἄλλο γένος τὸ ἐναρμόνιον προσαπώλεσεν. ὅτι Ἰακώβω τὰ κατὰ τὴν ἰατρικὴν μαθητευθεὶς ὁ Ἀσκληπιόδοτος καὶ κατ' ἵχνη βαίνων ἐκείνου, ἔστιν οἷς καὶ ὑπερεβάλετο. ^[5]
- 128 καὶ γὰρ καὶ τοῦ λευκοῦ ἑλλεβόρου πάλαι τὴν χρῆσιν ἀπολωλυῖαν καὶ μὴδ' Ἰακώβω ἀνασθεῖσαν αὐτὸς ἀνεκαίνισε, καὶ δι' αὐτοῦ ἀνιάτους νόσους παραδόξως ἐξιάσατο. ὅτι ὁ Ἀσκληπιόδοτος τῶν μὲν νεωτέρων ἰατρῶν τὸν Ἰάκωβον μόνον ἀπεδέχετο, τῶν δὲ πρεσβυτέρων μετὰ τὸν Ἱπποκράτην Σωρανὸν τὸν Κίλικα τὸν Μαλλώτην.
- 130 τοιγάρτοι καὶ ἀπετέλεσεν ὁ Ἀσκληπιόδοτος τὴν Δαμιανὴν αἰδημονεστάτην καὶ παρὰ λόγον οὔσαν, τὴν ἑαυτοῦ γαμετὴν, ὑψηλόφρονα καὶ ἀνδρόβουλον εἰς οἰκονομίαν, ὥσπερ σώφρονα καὶ ἄθρυπτον εἰς συμβίωσιν. ὅτι “ἐν Ἱεραπόλει τῆς Φρυγίας ἱερὸν ἦν Ἀπόλλωνος, ὑπὸ δὲ τὸν ναὸν καταβάσιον ὑπέκειτο θανασίμους ἀναπνοὰς παρεχόμενον.
- 131 τοῦτον τὸν βόθρον οὐδ' ἄνωθέν ἐστιν ἀκίνδυνον οὐδὲ τοῖς πτηνοῖς τῶν ζώων διελθεῖν, ἀλλ' ὅσα κατ' αὐτὸν γίνεται, ἀπόλλυται. τοῖς δὲ τετελεσμένοις, φησί, δυνατόν ἦν κατιόντας καὶ εἰς αὐτὸν τὸν μυχὸν ἀβλαβῶς διάγειν”. λέγει δ' ὁ συγγραφεὺς ὡς αὐτός τε καὶ Δῶρος ὁ φιλόσοφος, ὑπὸ προθυμίας ἐκνικηθέντες, κατέβησάν τε καὶ ἀπαθεῖς κακῶν ἀνέβησαν. λέγει δ' ὁ συγγραφεὺς ὅτι “τότε τῇ Ἱεραπόλει ἐγκαθειδύσας ἐδόκουν ὄναρ ὁ Ἄττης γενέσθαι, καὶ μοι ἐπιτελεῖσθαι παρὰ τῆς μητρὸς τῶν θεῶν τὴν τῶν Ἰλαρίων καλουμένων ἑορτήν· ὅπερ ἐδήλου τὴν ἐξ ἄδου γεγонуῖαν ἡμῶν σωτηρίαν. διηγησάμην δὲ τῷ Ἀσκληπιόδοτῳ, ἐπανελθὼν ἐς Ἀφροδισιάδα, τὴν τοῦ ὀνείρου ὄψιν. ὁ δὲ ἐθαύμασέ τε τὸ συμβεβηκός, καὶ διηγήσατο οὐκ “ὄναρ ἀντὶ ὀνείρατος”, ἀλλὰ θαῦμα μείζον ἀντὶ ἐλάττονος. νεώτερος γὰρ ἔλεγεν εἰς τὸ χωρίον ἐλθεῖν τοῦτο, καὶ ἀποπειραθῆναι αὐτοῦ τῆς φύσεως. δις οὖν καὶ τρίς ἐπιπτόξας τὸ ἱμάτιον περὶ τὰς ῥίνας, ἵνα κἂν ἀναπνέῃ πολλάκις, μὴ τὸν διεφθαρμένον καὶ λυμαντικὸν ἀέρα ἀναπνῇ, ἀλλὰ τὸν ἀπαθῆ καὶ σωτήριον, ὃν ἔξωθεν εἰσήγαγε περιλαβὼν ἐν τῷ ἱματίῳ, οὕτω πράξας εἰσῆει τε ἐν τῇ καταδύσει, τῇ ἐκροῇ τῶν θερμῶν ὑδάτων ἐπακολουθῶν, ἐπὶ πλεῖστον τοῦ ἀβάτου μυχοῦ, οὐ μὴν εἰς τέλος ἀφίκετο τῆς καταβάσεως· ἡ γὰρ εἵσοδος ἀπερρώγει πρὸς βάθος ἤδη πολὺ τῶν ὑδάτων, καὶ ἀνθρώπῳ γε οὐ διαβατὸν ἦν, ἀλλ' ὁ καταιβάτης ἐνθουσιῶν ἐφέρετο μέχρι τοῦ πέρατος.” ὁ μὲντοι Ἀσκληπιόδοτος ἐκεῖθεν ἀνῆλθε σοφία τῇ αὐτοῦ κακῶν ἀπαθής. ἀλλὰ καὶ πνοὴν παραπλησίαν ὕστερον τῇ θανασίμῳ ἐκ διαφόρων εἰδῶν κατασκευασάμενος ἐμηχανήσατο. χωρὶς τὰ φιλοσόφων καὶ τὰ τῶν ἱερέων ὀρίσματα, οὐδὲν ἦττον ἢ τὰ λεγόμενα Μυσῶν καὶ Φρυγῶν. ^[20]
- 132 ἀλλ' ὅμως ὁ Πατρίκιος ἐτόλμησε, παρὰ νόμον τὸν φιλοσοφίας ἐπὶ ταῦτα ῥυεῖς. ἡ δὲ ἔφη, ἐγὼ χωριτὶς εἰμι καὶ ἄγροικος.
- 134 ἀλλὰ διαναστὰς ἀπὸ τοῦ ὕπνου καὶ διαγκωνισάμενος ἐπὶ τοῦ σκίμποδος ἔφη. ἀστεῖός τε ἦν καὶ εὐόμιλος, οὐ μόνον πρὸς τὴν σπουδάζουσαν ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν παίζουσαν ἐνίοτε συνουσίαν, ὥστε καὶ ἡδιστος εἶναι τοῖς πλησιάζουσι πρὸς τῷ ὠφελίμῳ.
- 136 τὸν θεὸν προῦκαλεῖτο ἐπὶ πάθει περιωδύνῃ τῆς τῶν ὀπισθίων ὀχετῶν ἀφέσεως. ἐπίτεκα οὔσαν τὴν γαμετὴν συνεπῆγεν.
- 138 ἐπὶ τῆς κλίνης ἀνακειμένῳ ἐξαπίνης τὴν Δίκην ἰδεῖν συνέβη, λαμπρὰν κόρην, εὐζωνον, κολοβὸν χιτῶνα μηλινόχρουν ἀνεζωσμένην, πορφυροῖς πλατέσι σημαδίῳς κεκοσμημένον, ἀναδεδεμένην μὲν τὴν κεφαλὴν ἀναδέσμη, γυμνὴν δὲ περιβολαίου, βλοσυρόν τι ὀρώσαν καὶ συνωφρυωμένον, οὔτι γε πρὸς αὐτὸν ἀλλὰ πρὸς τὴν εἵσοδον. ὅτι Ἀσκληπιόδοτος ὁ φιλόσοφος, ὁ Πρόκλου μαθητής, ἐν σκότῳ βαθεῖ γράμματά τε ἀνεγίνωσκεν, φησὶν, ἄνευ φωτὸς καὶ τοὺς παρόντας τῶν ἀνθρώπων διεγίνωσκε. ^[5]
- 140 κεφαλὴν γοῦν ποτὲ δρακοντεῖαν ἐν Καρίᾳ εἰς ἀγρὸν πεσοῦσαν Πυθέου τοῦ Καρός, ἐνεχθεῖσαν δὲ αὐτῷ τῷ Πυθέᾳ, καὶ αὐτὸς ἔφη θεάσασθαι, μέγεθος οὔσαν ταύρου μεγίστου κατὰ κεφαλὴν.

ἰδεῖν δὲ τὸν Ἀσκληπιόδοτον καὶ ζῶντα δράκοντα μετέωρον ἐν ἀέρι συννεφεῖ πεπηγότα καὶ συνειλημμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, ἐν τῇ πυκνότητι τῶν νεφῶν ἀκίνητον ἐστῶτα, ὅσον δὴ κοντόν τινα μέγαν ἀποτεταμένον· ἰδεῖν τε τοῦτον, καὶ ἐπιδεῖξαι καὶ τοῖς παροῦσι, πυκνωθέντων δὲ ἐπὶ μᾶλλον τῶν νεφῶν ἀφανισθῆναι τὸ θηρίον. ὅτι ὁ διάδοχος Πρόκλος, φησὶν, ὁ Μαρῖνος, γένος ἦν ἀπὸ τῆς ἐν Παλαιστίνῃ Νέας πόλεως, πρὸς ὅρει κατωκισμένης τῷ Ἀργαρίζῳ καλουμένῳ. ^[5]

141 εἴτα βλασφημῶν ὁ δυσσεβής φησιν ὁ συγγραφεύς, ἐν ᾧ Διὸς ὑψίστου ἀγιώτατον ἱερόν, ᾧ καθιέρωτο Ἀβραμὸς ὁ τῶν πάλαι Ἑβραίων πρόγονος, ὡς αὐτὸς ἔλεγεν ὁ Μαρῖνος. Σαμαρείτης οὖν τὸ ἀπ' ἀρχῆς ὁ Μαρῖνος γεγωνὺς ἀπετάξατο μὲν πρὸς τὴν ἐκείνων δόξαν, ἅτε εἰς καινοτομίαν ἀπὸ τῆς Ἀβράμου θρησκείας ἀπορρυσάμενος, τὰ δὲ Ἑλλήνων ἡγάπησεν. ὅμως φιλοπονία τε καὶ ἀτρυτοῖς πόνοις ἐγκείμενος εὐφροσύνης ἤδη πολλῶν καὶ τῶν πρεσβυτέρων κατέχωσε δόξας τῷ ἑαυτοῦ ὀνόματι ὁ Μαρῖνος. ^[5]

143 οὐκ εἶα δὲ αὐτὸν ἐρωτᾶν ὁ Ἰσίδωρος ἀσθενεῖα σώματος ἐνοχλούμενον, εὐλαβεῖα τοῦ ὀχλώδους. πλὴν ὁ Μαρῖνος ἐξ ὧν τε διελέγετο καὶ ἐξ ὧν ἔγραψεν (ὀλίγα δὲ ταῦτά ἐστι) δηλὸς ἦν οὐ βαθεῖαν αὐλακα τῶν νοσημάτων καρπούμενος, ἐξ ὧν τὰ σοφὰ βλαστάνει θεάματα τῆς τῶν ὄντων φύσεως.

145 ὁ ἄριστος ἡγεμὼν Πτολεμαῖος τῆς ἀστροθεάμονος ἐπιστήμης. τὰ ἀρέσκοντα τοῖς ἐξηγηταῖς ἀπεγράφετο, εἰς τὸ τῆς λήθης γῆρας, ὡς ἔφη Πλάτων, ὑπομνήματα καταλείπων ἑαυτῷ καὶ ἀποθησαυριζόμενος.

147 καὶ τὴν τοῦ σώματος ἀπορροὴν βλέπων ὁ Πρόκλος ἐδεδίει περὶ τῷ νεανίσκῳ. ὁ τοίνυν τεθνηκώς, ὁ εὐτυχὴς οὗτος νῦν, ἡ ψυχὴ φημι καὶ τὸ τῆς ψυχῆς εἶδωλον, παρέστη μοι ἀναφανδὸν ἐπὶ τοῦδε τοῦ σκίμποδος ἀνακειμένῳ.

149 ἀπιστεῖν δὲ οὐ δίκαιον τῷ λόγῳ βεβαιουμένῳ θεᾷ τε ἐναργεῖ τοῦ κορυφαίου σοφοῦ καὶ ἀκοῇ προσφάτῳ τοῦ δευτέρου μετ' ἐκείνον πρὸς ἀλήθειαν, καὶ ἔτι τῷ τρίτῳ βήματι καὶ εἰς ταύτην καταβεβηκότε τὴν συγγραφὴν ὑπὸ τῇ φιλαλήθει πομπῇ τῆς ἐμῆς ἀγγελίας. καὶ ὁ Πρόκλος ἐπεδίδου ταῖς εἰς αὐτὸν ὁρώσαις ἐλπίσι μηδὲ τὸ τοῦ Πλάτωνος ἀτιμάζειν ἀξίωμα, μηδὲ τὴν Ἰαμβλίου κρίσιν μηδὲ τὴν Πλουτάρχου κατανωτίζεσθαι, μηδ' αὖ μείζον φρονεῖν τῆς κοινωφελοῦς προαιρέσεως. ^[5]

150 ἀλλ' ὅσῳ ἠὔξετο τῆς διαδοχῆς τὸ μέγεθος ἐν τῷ λόγῳ, τοσούτῳ μᾶλλον ὁ Ἰσίδωρος πρὸς τὴν πειθῶ συνεστέλλετο, μεῖζόν γε ὃν ἢ καθ' ἑαυτὸν ἄρασθαι φορτίον. δεδιὼς δ' ὁ Πρόκλος περὶ τῇ Πλάτωνος χρυσῇ τῷ ὄντι σειρᾷ, μὴ ἡμῖν ἀπολίπη τὴν πόλιν τῆς Ἀθηνᾶς.

152 δεδιὼς δὲ ἐπὶ τῷ Μαρίνῳ διὰ τὴν τοῦ σώματος ἀσθενεῖαν. ἀληθινὸς ἔρως ἐμφυτεύεται φιλοσοφίας· καὶ πάντα γηγενῆ δεσμὸν ἀπορρήξας, ἐλπίδας τε πάσας ὁμοῦ τιμῶν τε καὶ χρημάτων καταπατήσας, ἀφικνεῖται Ἀθήναζε.

154 ἀλλὰ γε τοιοῦτος καὶ ὁ φιλόσοφος ἱστορεῖται Ζηνόδοτος, παιδικὰ τοῦ Πρόκλου καλεῖσθαι μόνος ἀξιωθεῖς, ἐφ' ᾧ δὴ καὶ τὰς μάλιστα ἐπέιχεν ἐλπίδας. καὶ οὐκ ἦν τις ἄρα πρὸς αὐτὸν ἀλαζών οὐδὲ σκαιὸς οὐδὲ σοβαρὸς τὴν ἔντευξιν.

156 τῇ τε ἐξ ἀρχῆς εὐγενεῖα καὶ τῇ μεγαλειότητι τῶν τρόπων καὶ τῇ περὶ λόγους διαφανεῖ σπουδῇ τε καὶ ἐπιμελείᾳ. πρὸς γάρ τοι τοὺς ἄλλους τοὺς εἰς βουλήν τὴν μεγάλην συγκαλουμένους οὐ μόνον τὰ ἄλλα διαφέρων ἄνθρωπος ἦν ὁ Θεαγένης, ἀλλ' ἤδη τις καὶ φιλόσοφος.

158 ἡ τῶν διαδόχων οὐσία οὐχ ὡς οἱ πολλοὶ νομίζουσι Πλάτωνος ἦν τὸ ἀνέκαθεν· πένης γάρ ἦν ὁ Πλάτων, καὶ μόνον τὸν ἐν Ἀκαδημίᾳ ἐκέκτητο κῆπον, οὗ ἡ πρόσδοτος νομισμάτων τριῶν, ἡ δὲ τῆς οὐσίας ὅλης χιλίων ἢ καὶ ἔτι πλειόνων ὑπῆρχεν ἐπὶ Πρόκλου, πολλῶν τῶν

- ἀποθησκόντων κτήματα τῇ σχολῇ καταλιμπανόντων. ἤδη τοίνυν κρουώμεθα πρύμναν ἐπὶ τὸν λόγον ὃν ἀπελίπομεν. ^[5]
- 160 ὁ μὲν Ἀσκληπιόδοτος ἐκοσμεῖτο πᾶσι τοῖς τοῦ βίου λαμπροῖς, οἱ δὲ οὐδενὶ τούτων, οἱ προβεβλημένοι τὴν γαμικὴν προβολήν, ἀλλὰ μόνον ἦσαν τῷ ὄντι φιλόσοφοι, ἐπ’ ἄκρον ἐκάτερος ἦκων, ὁ μὲν ἰθυβόλου φύσεως, ὁ ἐπὶ θυγατρὶ γαμβρὸς τοῦ μεγάλου Ἀσκληπιοδότου Ἀσκληπιόδοτος, ὃν δ’ ἤδη ἐμνήστευεν, ἐπιμελοῦς ἀκριβείας, ὁ Ἰσίδωρος. πηγὴ ἀναδίδωσιν ὕδωρ ἱερὸν τε καὶ εὐποτον. ^[5]
- 162 ὥστε ποιητικὸς ἀνὴρ ἔφη ἂν τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ τὸ ἄλλο πρόσωπον οἰκητήριον εἶναι αὐτῶν τῶν Χαρίτων. εἴ ποτε γὰρ καὶ αὐτοὶ τινος ἠπορήθησαν, ἤσαν αὐτίκα παρ’ αὐτὸν φίλοι παρὰ φίλον.
- 164 ὁ Ἰσίδωρος πολὺ διαφέρων ἦν τῆς Ὑπατίας, οὐ μόνον οἷα γυναικὸς ἀνὴρ, ἀλλὰ καὶ οἷα γεωμετρικῆς τῷ ὄντι φιλόσοφος. στερρὸς δὲ τὸ ἦθος ὁ Σεβηριανὸς ὢν καὶ ἅπερ ἂν διανοηθεῖται ταῦτα πράττειν ἐσπουδακῶς ἔφθανε τῷ πρακτικῷ τὸ βουλευτικόν.
- 165 καὶ διὰ τοῦτο ὁ βίος αὐτῷ πολλαχῇ διεσφάλη. οὐ γὰρ ἐπιδιδόναι ῥαδίως, οὐδὲ ἦν αὐξέσθαι κατὰ πῆχυν, ὥσπερ Θεόδωρος ὁ Ἀσιναιῖος ηὐξήθη ὑπὸ τῷ Πορφυρίῳ.
- 167 ὥστε εὐθύς ἐξ ἀρχῆς τὰ ἀναγκαῖα μόνον προσφέρειν τῷ σώματι, ἀφροδισίων δὲ ἄχραντον εἶναι διὰ βίου παντός. ὁ Παμπρέπιος ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ λογιμώτατος εἶναι ἔδοξε καὶ πολυμαθέστατος· οὕτω διεπονεῖτο περὶ τὴν ἄλλην προπαιδείαν, ὅσην ποιητικὴ τε καὶ γραμματικὴ σοφίζει παιδεύουσα.
- 168 Αἰγύπτιος δ’ ἦν, καὶ τὴν ποιητικὴν ἐν τῇ πατρίδι ἀσκήσας εἶτα Ἀθήναζε παρεγένετο. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι γραμματικὸν αὐτὸν ἐποιήσαντο καὶ ἐπὶ νέοις διδάσκαλον ἔστησαν. δειλὸς δὲ ὢν ὁ Ζήνων φύσει καὶ τὸν Ἰλλουν ὁρῶν ἐν δίκῃ ἀγαπώμενον καὶ μέγα ἤδη δυνάμενον εὐλαβεῖτο περὶ αὐτῷ, καὶ δι’ ἀπιστίαν οὐχ οἷός τε ἦν ἡρεμεῖν, ἀλλὰ πάσας ὁδοὺς διεξῆει καὶ πάσας ἔπλεκε μηχανὰς ὅπως ἂν ἐκποδὼν ποιήσοιτο τὸν Ἰλλουν ὁ Ζήνων. ^[5]
- 170 ὁ δὲ τῶν κρατούντων τῆς πολιτείας ἡγεμῶν τὴν δόξαν ἐπισκοπεῖν εἰληχῶς, ὄνομα Πέτρος, ἀνὴρ ἱταμὸς ὢν καὶ περιπόνηρος. ἀλλ’ ἴσως καὶ ἐνταῦθα ἐκράτουν οἱ Παμπρεπίου χρησιμοὶ βλακεύοντες αἰεὶ καὶ ἀναβάλλοντες εἰς χρόνους τὸν πόλεμον.
- 172 ὁ δὲ Παμπρέπιος κατὰ τὴν Αἴγυπτον παραγεγονῶς Ἰσιδώρῳ παρέσχεν ἐκ τῶν λόγων αἰσθησὶν ὥς οὐχ ὑγιαίνει πρὸς Ἰλλουν. ἀλλ’ ἤδη προδωσεῖν οἶκε, καὶ μέντοι καὶ περιορωμένῳ τὴν Ῥωμαίων βασιλείαν.
- 174 ἡ πέτρα αὕτη τὰ μὲν ἄνωθεν ἐκπεπετασμένη πολὺ εἰς εὖρος, τὰ δὲ κάτωθεν ἀποστενουμένη τοσοῦτον ὅσον ὑπερείδειν τὴν ἐπικρεμαμένην εὐρύτητα μετέωρον, πολλαχῇ ὑπερέχουσαν τῆς ὑποκειμένης καὶ ἀνεχούσης κρηπιδὸς ὁρείας· εἰκάσαις ἂν αὐτὴν αὐχένι μεγάλῳ, φέροντι κεφαλὴν ὑπερμεγέθη τινὰ καὶ ἀξιοθέατον. πάλιν δ’ ἐπὶ τὸν Ἰσίδωρον ἀνακαλεσώμεθα τὴν συγγραφὴν. ^[5]
- 176 οὐκ ἦν τετυφωμένος ὁ Ἰσίδωρος οὔτε δυσόμιλος, οὐδὲ ἡγνόμενός τὴν Στωϊκὴν συμπεριφορὰν λεγομένην. καὶ ἦν τότε αὐτὸν θεάσασθαι φαιδρὸν τε καὶ γεγηθότα, τό τε σῶμα ἀνθοῦντα, καὶ τὴν ψυχὴν ὑψοῦ διεγυγερμένον ἔτι, καὶ ταῦτα τῶν περὶ θανάτου φροντίδων ὑπολειπομένων.
- 178 πονηρὸν δὲ ἄνθρωπον καὶ τὸν βίον ἐπίρρητον. πρὸς τὸν ἐπισκοποῦντα τὸ τῆνικαῦτα τὴν κρατοῦσαν δόξαν {Ἀθανάσιον}.
- 180 ἐνέβαλον αὐτὰ τοῖς Ἰουλιανοῦ σκευαρίοις. ὁ δὲ Ἰσίδωρος τό τε κιβώτιον καὶ τὰ ἄλλα σκευάρια διέθηκεν ἕτοιμα εἶναι καὶ πρόχειρα, ὥς ἀποπέμψων εἰς τὸ ἐμπόριον.

στῖφος ἀνδρῶν συγκεκροτημένον εἰς ἔφοδον. ὁ δὲ καὶ ξύστρας ἤδη ἄπτεσθαι διεκελεύετο τοὺς ὑπηρέτας.

184 καὶ τοὺς φιλοσόφους εἰς τὸ δεσμωτήριον πάλιν ἐνέβαλεν ἐπὶ ψήφῳ δευτέρων ἐλέγχων. ὁ δὲ Ἰουλιανὸς σιωπῇ ἐδέξατο καρτερῶν τὰς πολλὰς ἐπὶ τοῦ νώτου διὰ τῶν τυμπάνων πληγὰς· καὶ γὰρ πολλαῖς ἐπαίετο βακτηρίαις, μηδὲν ὅλως φθεγξάμενος.

186 ἰδὼν τὰ σκευάρια συνδούμενα πρὸς τὸν ἀπόπλουν, τί τοῦτο, ἔφη, ποιεῖς ἄνθρωπε; ἀλώση δὲ ὑπὸ τῶν λιμενιτῶν φυλακτῆρων. ἀφίκετο τοίνυν οὐ πολλῷ ὕστερον, καὶ ἐν ἑμοῦ τῷ οἴκῳ διητᾶτο.

188 ἀφίκετο μὲν Ἀθήναζε τότε τῷ Πρόκλῳ ἐπὶ ταφῆς ὄντι τὴν θυμιατρίδα φέρων. ἡ μὲν ἐσχάτη κακία καὶ ἀβοήθητος ἀξία τῆς παραυτίκα κολάσεως, ἡ δὲ ἐπ' ὀλίγον παρατετραμμένη ἀξία καὶ αὕτη τῆς ταχίστης ἐπαφῆς.

189 πλείστοις δὲ τῶν μέσων ἀναβάλλεται ἡ δίκη τὰ τῶν παθῶν ἰατρεύματα, ἥτοι ὡς βοήθειαν ἔχουσιν ἀπὸ τῆς ἀρετῆς, εἴ πως ἐκφύγοιεν μᾶλλον τὰς τομὰς καὶ τὰς καύσεις, ἢ ὡς ἀναξίους τοῦ παραυτίκα φαρμάκου διὰ κακίας μέγεθος, ἢ ὀφείλεται ἐνίοις πρὸ τῆς τῶν κακῶν ἢ ἀμοιβῆς τῶν ἀγαθῶν. ἡ τῶν φιλοσόφων ὑπεροψία τῆς παρακλήσεως ἱκανὴ ἐκτραχύνειν ἄνδρα βάρβαρον.

[5]

190 ἀλλ' ὅμως οἱ φιλόσοφοι καρτερεῖν ὥντο δεῖν καὶ τὰ συμβαίνοντα φέρειν εὐλόφως. καὶ γυναικὶ ἐνέτυχεν ἱερᾷ θεόμοιρον ἐχούσῃ φύσιν παραλογωτάτην.

191 ὕδωρ γὰρ ἀκραιφνὲς ἐγχεάσα ποτηρίῳ τινὶ τῶν ὑαλίνων ἐώρα κατὰ τοῦ ὕδατος εἶσω τοῦ ποτηρίου τὰ φάσματα τῶν ἐσομένων πραγμάτων, καὶ προὔλεγεν ἀπὸ τῆς ὄψεως αὐτά, ἅπερ ἔμελλεν ἔσεσθαι πάντως. ἡ δὲ πεῖρα τοῦ πράγματος οὐδὲ ἡμᾶς παρελήλυθεν. τὸν δὲ Ἰωάννην ὁ Ἀνατόλιος αἰκισάμενός τε καὶ τῶν ὑπαρχόντων γυμνώσας. [5]

193 αὐτίκα μέντοι καὶ οὗτος ἀπέρρηξε τὸν βίον. ἐνέτυχον ἐξ ἀνάγκης τῷ Ἑμεσίῳ· οὐ γὰρ ἂν ποτε ἐκὼν ἠνεσχόμην τῆς αὐτοῦ ὑηνείας, ἀλλ' ἡ πρεσβεία με διηνάγκασε.

195 τῆς Ἀραβίας καὶ τὸ Στυγαῖον ὕδωρ κατειβόμενον. ἀπεδήμησεν εἰς τὰ Βόστρα τῆς Ἀραβίας, πόλιν μὲν οὐκ ἀρχαίαν (ὑπὸ γὰρ Σεβήρου τοῦ βασιλέως πολίζεται), φρούριον δὲ παλαιόν, ἐπιτετειχισμένον τοῖς πέλας Διονυσιεῦσιν ὑπὸ τῶν Ἀραβικῶν βασιλέων.

197 ἀκούσας τὴν Ἰὼ θρυλουμένην καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως εἰς τὸν οἶστρον τῆς βοῆς ἀναλυόμενον, ἠγάπησε τὴν συνέχειαν τῆς περὶ τὴν Ἰὼ πλάνης μυθευομένης. ἔγνω δὲ ἐνταῦθα τὸν Θεανδρίτην, ἀρρενωπὸν ὄντα θεόν, καὶ τὸν ἄθλην βίον ἐμπνέοντα ταῖς ψυχαῖς.

199 λέγεται δὲ καὶ τοῦτο τὸ ὕδωρ εἶναι Στύγιον. τὸ δὲ χωρίον, ἐν ᾧ ἐστί, πεδῖον τῆς Ἀραβίας, ἀνηπλωμένον ἀπὸ τῆς ἕως μέχρι Δίας τῆς ἐρήμου πόλεως. εἴτα ἐξαίφνης ἀναρρήγνυται χάσμα εἰς ἄβυθον πέτραις πανταχόθεν συνηρεφές καὶ τισιν ἀγρίοις φυτοῖς τῶν πετρῶν ἀποφυομένοις· κάθοδος ἐξ ἀριστερᾶς κατιόντι στενὴ καὶ τραχεῖα (πρὸς γὰρ τῷ πετρώδει καὶ φυτοῖς ἀνημέροις καὶ ἀτάκτοις δασύνεται), μακρὰ δὲ ὅσον ἐπὶ σταδίους πεντεκαίδεκα· πλήν καταβαίνουσιν αὐτὴν οὐ μόνον ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ γυναικῶν αἱ εὐζωνότεραι. κατελθόντι δὲ κῆποι καὶ γεωργαὶ πολλαὶ εἰσιν ἐν τῷ διαδεχομένῳ αὐλῶνι. τὸ δ' οὖν ἄκρον αὐτοῦ καὶ στενωτάτον ὑποδοχὴν ἔχει τῶν καταλειβομένων ἐν κύκλῳ Στυγίων ὑδάτων, καὶ διὰ τὴν ἀπὸ πολλοῦ ὕψους φορὰν εἰς ἀέρα σκεδαννυμένων, εἴτα αὖ πάλιν εἰς τὸ κάτω συμπηγνυμένων. θέαμα τοῦτο καὶ φύσεως ἔργον σεμνὸν καὶ φρικῶδες· οὐκ ἔστιν οὐδεὶς ἀνὴρ ὃς ἰδὼν οὐκ ἂν πληρωθεῖ σεβασμίου φόβου. τῶν δὲ ῥιπτουμένων τῷ ὕδατι ἀναθημάτων τὰ μὲν καταδύεται εἰς ἄβυθον, κἂν ἐλαφρὰ ᾦ, οἷς εὐμενῶς ἔχει τὸ θεῖον· οἷς δὲ μὴ, ταῦτα δὲ ἄρα, κἂν βαρύτερα ᾦ, ἐπιπολάζει καὶ εἰς τὸ ἐκτὸς ἀποπτύεται θαυμαστόν τινα τρόπον. τὸ δὲ ὄρκιον τοῦ τε χωρίου καὶ τῶν ὑδάτων πεφρίκασι διὰ πείρας οἱ ἐπιχώριοι, διὸ καὶ ἥκιστα ὁμνύουσιν. εἰ δέ ποτέ τις ἐπιορκήσει, εἴσω

ένιαυτοῦ ἀπόλλυται, φασί, φυσηθεὶς ὑδέρῳ τὸ σῶμα, καὶ οὐδεὶς τὴν δίκην διέφυγεν. ὅτι Διόνυσος, φησί, Λυκοῦργον καὶ τοὺς ἐπομένους αὐτῷ Ἄραβας κατηγονίσαστο οἴνῳ ἀπ’ ἀσκοῦ καταρράνας τὴν πολεμίαν στρατιάν· ἐξ οὗ καὶ τὴν πόλιν ἐκάλεσε Δαμασκόν. ^[15]

200 οἱ δὲ τὴν ἐπωνυμίαν διδῶσι τῇ πόλει ἀπὸ γίγαντός τινος, ᾧ ὄνομα Ἀσκός, ὃν ὁ Ζεὺς ἐδάμασεν ἐνταῦθα. ἄλλοι δὲ καὶ ἄλλας λέγουσι τῆς ἐπωνυμίας αἰτίας. ὁ δὲ συγγραφεὺς ἐκ ταύτης ὥρμητο τῆς πόλεως. ὥς ἡ ἀσχολία τοῦ ῥητορεύειν δεινὴ, στρέφουσα μὲν περὶ στόμα καὶ γλῶτταν τὴν ὅλην μου σπουδὴν, ἀποστρέφουσα δὲ τῆς ψυχῆς καὶ τῶν ἀποκαθαιρόντων αὐτὴν μακαρίων τε καὶ θεοφιλῶν ἀκουσμάτων. ^[5]

201 ταῦτα δὲ ἐννοῶν, φησὶν ὁ συγγραφεὺς, ἐνίστε διεκοπτόμην τῶν ῥητορικῶν ἐξηγήσεων. ἔνατον ἔτος οὕτω μοι διεληλύθει. συνδιήγομεν ἀλλήλοις ὅσαι τε ἡμέραι καὶ ὅσαι νύκτες, ἐπὶ μῆνας ὀκτώ. ^[5]

203 εἶδον, φησί, τὸν βαίτυλον διὰ τοῦ ἀέρος κινούμενον, ποτὲ δ’ ἐν τοῖς ἱματίοις κρυπτόμενον, ἥδη δέ ποτε καὶ ἐν χερσὶ βασταζόμενον τοῦ θεραπεύοντος. ὄνομα δ’ ἦν τῷ θεραπεύοντι τὸν βαίτυλον Εὐσέβιος, ὃς καὶ ἔλεγεν ἐπελθεῖν αὐτῷ ποτὲ ἀδόκητον ἐξαίφνης προθυμίαν ἀποπλανηθῆναι τοῦ ἄστεως Ἑμίσης ἐν νυκτὶ μεσοῦση σχεδὸν ὡς πορρωτάτῳ πρὸς τὸ ὄρος αὐτό, ἐν ᾧ τῆς Ἀθηνᾶς ἱδρυταὶ νεὼς ἀρχαιοπρεπὴς ἀφικέσθαι δὲ τὴν ταχίστην εἰς τὴν ὑπώρειαν τοῦ ὄρους, καὶ αὐτόθι καθίσαντα ἀναπαύεσθαι ὥσπερ ἐξ ὁδοῦ· σφαῖραν δὲ πυρὸς ὑψόθεν καταθοροῦσαν ἐξαίφνης ἰδεῖν, καὶ λέοντα μέγαν τῇ σφαίρᾳ παριστάμενον· τὸν μὲν δὴ παραχρῆμα ἀφανῆ γενέσθαι, αὐτὸν δὲ ἐπὶ τὴν σφαῖραν δραμεῖν ἤδη τοῦ πυρὸς ἀποσβεννυμένου, καὶ καταλαβεῖν αὐτὴν οὖσαν τὸν βαίτυλον, καὶ ἀναλαβεῖν αὐτόν, καὶ διερωτῆσαι ὅτου θεῶν ἂν εἴη, φάναι δ’ ἐκεῖνον εἶναι τοῦ Γενναίου (τὸν δὲ Γενναῖον Ἥλιουπολῖται τιμῶσιν ἐν Διὸς ἰδρυσάμενοι μορφὴν τινα λέοντος), ἀπαγαγεῖν τε οἴκαδε τῆς αὐτῆς νυκτὸς οὐκ ἐλάττω σταδίων δέκα καὶ διακοσίων, ὡς ἔφη, διηνυκῶς. οὐκ ἦν δὲ κύριος ὁ Εὐσέβιος τῆς <τοῦ> βαιτύλου κινήσεως, ὥσπερ ἄλλοι ἄλλων· ἀλλ’ ὁ μὲν ἐδεῖτο καὶ ἠῤῃχετο, ὁ δὲ ὑπήκουε πρὸς τὰς χρησιμότητας. ταῦτα ληρήσας καὶ πολλὰ τοιαῦτα ὁ τῶν βαιτυλίων ὡς ἀληθῶς ἄξιος, τὸν λίθον διαγράφει καὶ τὸ εἶδος αὐτοῦ. “σφαῖρα μὲν γάρ, φησιν, ἀκριβὴς ἐτύγχανεν ὢν, ὑπόλευκος δὲ τὸ χρῶμα, σπιθαμιαία δὲ τὴν διάμετρον κατὰ μέγεθος· ἀλλ’ ἐνίστε μείζων ἐγίνετο καὶ ἐλάττων, καὶ πορφυροειδὴς ἄλλοτε. καὶ γράμματα ἀνέδειξεν ἡμῖν ἐν τῷ λίθῳ γεγραμμένα, χρώματι τῷ καλουμένῳ τιγγαβαρίνῳ κατακεχρωσμένα, καὶ ἐν τοίχῳ δὲ ἐγκρούσας δι’ ὧν ἀπεδίδου τὸν ζητούμενον τῷ πυνθανομένῳ χρησμόν, καὶ φωνὴν ἠφίει λεπτοῦ συρίσματος, ἣν ἡρμήνευεν ὁ Εὐσέβιος.” τερατολογήσας οὖν τὰ εἰρημένα ὁ κενόφρων οὗτος καὶ μυρία ἄλλα παραλογώτερα περὶ τοῦ βαιτύλου, ἐπάγει “ἐγὼ μὲν ὥμην θειότερον εἶναι τὸ χρῆμα τοῦ βαιτύλου, ὁ δὲ Ἰσίδωρος δαιμόνιον μᾶλλον ἔλεγεν· εἶναι γάρ τινα δαίμονα τὸν κινοῦντα αὐτόν, οὔτε τῶν βλαβερῶν οὔτε τῶν ἄγαν προσύλων, οὐ μέντοι τῶν ἀνηγμένων εἰς τὸ αὔλον εἶδος οὐδὲ τῶν καθαρῶν παντάπασιν.” τῶν δὲ βαιτύλων ἄλλον ἄλλῳ ἀνακεῖσθαι, ὡς ἐκεῖνος δυσφημῶν λέγει, θεῶ, Κρόνῳ, Διί, Ἥλίῳ, τοῖς ἄλλοις. ὅτι Μαξιμίνοσ, φησὶν, — “Ἕλληνας δ’ οὗτος ἦν τὸ σέβας—τὰς βολὰς τῶν ὁμμάτων ἀφιεῖς οὕτω φοβερόν τι καὶ βλαβερόν ἐνέβλεπεν, ὥστε τῶν ἐνορώντων ἀποστρέφειν τὰς ὄψεις· καὶ τοῦτο φησὶν ἐκεῖνος συνειδὼς ἑαυτῷ τὰ πολλὰ κάτω καὶ οὐ πρὸς τοὺς ἐντυγχάνοντας ἔβλεπεν. ^[30]

204 ἀλλὰ καὶ πολλῶν οὗτος φασμάτων ἐγίνετο θεατῆς, ἄλλοις οὐχ ὀρωμένων. ἱκανὸς δ’ ἦν καὶ δαίμονας ἐπιτέμπειν φθοροεργούς, καὶ ἄλλοθεν ἐπιπεμπομένους ἀναστέλλειν. πλὴν δυσσεβῶν ἀλούς κατὰ τὸ Βυζάντιον τὴν διὰ ξίφους οὐκ ἐξέφυγε δίκην. ^[5]

205 .. οὔτε φιλόσοφον βίον ἐννόησας. εἴ τις οὖν τῶν πολλῶν ὑβρίζει ὑβρεῖς τὰς ἐξ ἀνθρώπων ... ἄπειρος ὢν τῶν πληκτικῶν τούτων καὶ ἀνιάτων πραγμάτων.

- 207 ἡ ἀναβολὴ μακροτέρα αὐτῷ γέγονε τῶν τε εἰς Καρίαν καὶ τῶν Ἀθήναζε σπευδουσῶν ἐλπίδων.
καὶ πρὸς θεοῦ λιπαρήσεις ἔρχομαι.
- 209 τοῦ Κυλληνίου βλακεύοντος καὶ τὰ πράγματα ἀναβάλλοντος οὐδὲν ἦνυτεν ὁ Ἰσίδωρος. οὐ
φεισάμενος τοῦ πολυτελεστάτου τῷ ὄντι δαπανήματος, τοῦ χρόνου, κατὰ τὸν εἰπόντα σοφόν.
- 211 ὁρῶν δὲ ἑμαυτὸν τῷ θεῷ φωτὶ περιρρέομενον, πῶς οἶει σφόδρα τὴν ψυχὴν ἐτανυσκόμην;
ἐκμανῆς γενόμενος, ἀνελὼν τὸν πέλεκυν, ἀποτέμνει τὴν αὐτὸς ἑαυτοῦ παιδοσπόρον φύσιν.
- 213 καὶ ἐγὼ ταῦτα ἀπήγγειλα τῷ Ἰσιδώρῳ σοφὴν τε καὶ ἔνθεον ἀεὶ προτείνοντι πρὸς τοὺς μύθους
τοὺς ἱεροὺς ἀκοήν. οἰηθέντα περὶ τῷ σώματι κινδυνεύειν.
- 215 ἀλλὰ τοῦτο μὲν τῆς ιδιώτιδος ἄρα δεῖγμα προαιρέσεως. ὀλίγα ἀντὶ πολλῶν ἀποδιδόντι χαρίσια.
- 217 ἐναυστολούμεθα πρὸς τὴν Σάμον. τὸ σῶμα δ' ἐφυσαῖτο, κάτωθεν ἀρξάμενον ἀπὸ τῶν ποδῶν
ἕως ἤδη τῶν βουβώνων καὶ τῆς αἰδοῦς.
- 219 κατεκοιμήθην ἐπὶ τῆς νεώς, καί πως ἀφροδισιάζομαι τοῖς ὀνείρασι. κρήδεμνον φῶς <σ>
ώνιον, ὀράριον Ῥωμαϊκῶς, προσώπου ἐκμαγεῖον ἡμιτύβιον.
- 221 εἰς τοσοῦτον γὰρ ἀκηκόαμεν φιλοσοφίαν καταφρονηθεῖσαν οὐδὲ πώποτε Ἀθηναίῃσιν, ὅσον
ἐωράκαμεν ἀτιμαζομένην ἐπὶ Ἑγίου. ὁ δὲ Ἀρχιάδης τὸ μὲν ὅλον τοῦ πατρὸς οὐκ ὀλίγῳ ἦν
διαφέρων καὶ πολλῶν ἄλλων εἰς ἀρετὴν, τὰ δὲ εἰς φιλοσοφίαν ἄγοντα παρειμένος, ἅτε πρὸς
ταῦτα ἀνάγωγος ὢν διὰ τὴν οὐκ ἀκολάκευτον πατρῶαν οὐσίαν, ἱερὰν δὲ ζωὴν προβεβλημένος,
εἶπερ τις ἕτερος.
- 223 ὁ μὲν οὖν Εὐπείθιος εὐφύστερος μὲν ἐγένετο, τὰ δὲ ἤθη ἐπισεσυσμμένος εἰς ιδιωτισμόν, ἤδη δὲ
καὶ ἀτοπώτερον ἔχων ἢ κατ' ιδιώτην. ἀσθενῶν αὐτὸς τὸ σῶμα καὶ οὐ πόρρω τείνων θανάτου.
- 225 ὁ δὲ πρὸς μὲν τὸ παραυτίκα δυσχερῶς ἤκουσε τῆς ἀπολογίας ἅτε δὴ μὴ κατ' ἐλπίδας αὐτῷ
πραττούσης τῆς ἀγαθοειδοῦς προαιρέσεως. τοιαῦτα πολλὰ λέγων τε καὶ ἐπάδων ἔπεισε τὸν
Ἰσίδωρον ὁ Μαρῖνος δέξασθαι τὸ ψήφισμα τῆς διαδοχῆς καὶ ἐψηφίσθη διάδοχος ἐπ' ἀξιώματι
μᾶλλον ἢ πράγματι τῆς Πλατωνικῆς ἐξηγήσεως.
- 227 εἰ δὲ θεϊότερον χρῆμα, ὥς σὺ φῆς ὦ Ἑγία, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰσίδωρος, ἡ ἱερατικὴ
πραγματεία, φημὶ μὲν τοῦτο κάγω· ἀλλὰ πρῶτον ἀνθρώπους γενέσθαι τοὺς ἐσομένους θεοὺς
δεῖ. διὰ τοῦτο καὶ ὁ Πλάτων ἔφη μὴ ἐλθεῖν εἰς ἀνθρώπους μεῖζον ἀγαθὸν φιλοσοφίας ἀλλὰ
τοῦτο συμβέβηκε νῦν ἐπὶ ξυροῦ ἐστάναι οὐ τῆς ἀκμῆς, τοῦ δὲ ἐσχάτου γήρως ὥς ἀληθῶς.
ἐλάνθανε δὲ ἑαυτὸν ἀνίατα πράγματα καὶ πόρρω μοχθηρίας προβεβηκότα διορθώσασθαι
ἐπιχειρῶν· ἦνυτε δὲ οὐδὲν ἐπὶ πλέον. ^[5]
- 229 ἦρι δὲ ἀρχομένῳ, τοῦ Μαρίνου τὸ σῶμα ἀπολιπόντος, ἐβουλεύετο τὰς Ἀθήνας ἀπολιπεῖν ὁ
Ἰσίδωρος. παρήνει δὲ Συριανὸν καὶ Ἑγίαν ὁ Ἰσίδωρος ὥς χρεῶν εἴη φιλοσοφίαν ὑπορρέουσιν
ἀνασώσασθαι.
- 231 διὰ μηχανῆς τινὸς ἀπόρου καὶ ἀνθρωπίνης ἐλπίδος ἔξω καθεστηκυίας ἐν ἀπορρήτοις τὰ
ἀπόρρητα διαμηχανωμένους ὑπὲρ τε σφῶν αὐτῶν τῆς οὐρανίας ἐλπίδος καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων
Αἰγυπτίων τῆς ὅλης εὐθημοσύνης. ἀλλ' ἐντεῦθεν ποθεν ἀπὸ τῆς τρίτης καὶ περικοσμίου
γενέσεως ἀναδήσασθαι τὰ πείσματα τῆς ἀναγωγῆς σωτηρίας.
- 233 καὶ δὴ Σεβῆρος, ἀνὴρ τῆς Ῥώμης πατρίκιος, ἄλλα τε διηγείτο ἐν Ἀλεξανδρείᾳ συνδιατιώμενος,
καὶ ὅτι λίθον ἐθεάσατο ἐν ᾧ σελήνης ἐγίνετο σχήματα μεταμορφουμένης παντοῖα μὲν, ἄλλοτε
δ' ἄλλα πρὸς ἥλιον αὐξομένης καὶ μειουμένης ἐνόντα τῷ λίθῳ καὶ αὐτὸν τὸν ἥλιον· ὅθεν ἡ
φήμη τοὺς τοιούτους λίθους καλεῖ συνοδίτας. καὶ ἡλίτην δὲ λίθον ἔλεγεν ἑωρακέσθαι, οὐχ οἷον
οἱ πολλοὶ ἐωράκαμεν, ἀκτῖνας διαφαίνοντα ἀπὸ τοῦ βάθους χρυσίτιδας, ἀλλὰ δίσκον ἡλιοειδῆ
κείμενον μέσον τοῦ λίθου, σφαῖραν αὐτόθεν πυρὸς ὥς ἰδεῖν· ἀπ' αὐτῆς δὲ τὰς ἀκτῖνας

- ἐκθρώσκειν ἕως ἐπὶ τὴν ἴτυν· εἶναι γὰρ σφαιροειδῆ καὶ ὅλον τὸν λίθον. ἰδεῖν δὲ καὶ σεληνίτην, οὐ τὸν ὕδατι τεγγόμενον, εἴτα ἐκφαίνοντα τὸν μηνίσκον, καὶ διὰ τοῦτο ὕδροσεληνίτην καλούμενον, ἀλλὰ κατὰ φύσιν τὴν ἑαυτοῦ τρεπόμενον ὅτε καὶ ὅπως ἡ σελήνη τρέποιτο, θαυμάσιον χρῆμα τοῦτό γε φύσεως. τυφλῆς δὲ καὶ ἀσαφοῦς τῆς φήμης περιπλανωμένης. ^[10]
- 235 ὁ μὲν οὖν πλεῖστος λόγος ἀπολωλέναι τὸν Αἰγύπτιον, διεφέρετο δὲ ὁμως καὶ σωτηρίας τις ἄγγελος φήμη. καὶ τάχα ἂν ἦδε ἡ πάθη ἀπροαίρετος ἂν εἴη, καὶ διὰ τοῦτο συμβαίνοι ἂν ἴσως καὶ ταῖς ἀκηράτοις.
- 237 τὰ βέλτιστα παραινῶν, καὶ παροξύνων τῷ λόγῳ τοὺς ἐν τῷ ἔργῳ βλακεύοντας, ὅτι τριῶν ὄντων εἰδῶν τῆς ψυχῆς τριττὴ καὶ ἡ πολιτεία, καὶ ἔχει μὲν ἐκάστη τὰς τρεῖς, ἀλλ' ἐνὶ διαμορφοῦται καὶ ὀνομάζεται τῷ ἐπικρατοῦντι.
- 238 καὶ λόγῳ μὲν ἰθύνεται, ὁ ὡς ἐπὶ Κρόνου βίος, <ἡ> ἡ λεγομένη χρυσῇ γενεά, ἡ τὸ θεῶν ἀγχίπορον γένος, οἷα ἐν σχήματι μύθου σεμνύνουσιν οἱ ἐν τῷ τρίποδι τῆς Μούσης καθήμενοι ποιηταί· θυμῷ δὲ διανισταμένην πολιτείαν τὴν ἐπὶ πολέμους καὶ μάχας, καὶ ὡς ἐπίπαν φάναι, τὴν περὶ πρωτείων καὶ δόξης ἀγωνιζομένην, οἷαν γενέσθαι τὴν ἐπὶ τῆς ἱστορίας ἐκάστοτε θρυλουμένην ἀκούομεν· ἐπιθυμίᾳ δὲ τὴν πανταχῇ διαρρέουσαν καὶ ὑπὸ τρυφῆς ἀκολάστου διεφθαρμένην, ταπεινὰ καὶ γυναικεῖα φρονοῦσαν, δειλίᾳ σύνοικον καὶ ἐν πάσῃ ὑηνεῖα καλινδουμένην, φιλοχρήμονα μικροπρεπῇ, δουλεύειν ἀσφαλῶς ἐθέλουσαν, οἷα τῶν ἐν τῇ νῦν γενέσει πολιτευομένων ἡ ζωῇ. προθυμότατος εἰς ἀποδημίαν οὐ τὴν μάταιον καὶ τρυφῶσαν, εἰς ἀνθρώπινα οἰκοδομήματα καὶ μεγέθη καὶ κάλλη πόλεων διαχαίνουσιν· ἀλλ' εἴ ποῦ τι θαυμαστὸν ἀκήκοεν ἡ ἱεροπρεπὲς, ἀφανὲς ἢ φανόν, αὐτόπτης ἡβούλετο γενέσθαι τοῦ θαύματος. ^[10]
- 240 αὐτὴν δὲ τὴν ψυχὴν ἐν ταῖς ἱεραῖς εὐχαῖς πρὸς ὅλον τὸ θεῖον πέλαγος ἔλεγε, τὰ μὲν πρῶτα συναγειρομένην ἀπὸ τοῦ σώματος εἰς ἑαυτήν, αὐθις δὲ ἐξισταμένην τῶν ἰδίων ἡθῶν καὶ ἀναχωροῦσαν ἀπὸ τῶν λογικῶν ἐννοιῶν ἐπὶ τὰς τῷ νῷ συγγενεῖς, ἐκ δ' αὖ τρίτων ἐνθουσιῶσαν καὶ παραλλάττουσαν εἰς ἀήθη τινὰ γαλήνην θεοπρεπῇ καὶ οὐκ ἀνθρωπίνῃ. τοῦτον ἐπαινῶν Ἰσίδωρος ὁ φιλόσοφος κατὰ στόμα εἶχε. ^[5]
- 242 μετριωτέρα γὰρ πειθῶ καὶ παραίνεσις τῆς ἀπὸ τῶν ἄλλων λόγων τοῖς πολλοῖς ἢ ἀπὸ τῆς ἱστορίας, καὶ μᾶλλον τῆς παλαιότερας ἢ ἀπὸ τῆς νεωτέρας καὶ τοῖς ἀκρωμένοις φέρουσά τι γνωριμώτερον. οἱ δὲ καὶ ἐν τοῖς Αἰγυπτίοις φιλοσοφήμασι τὸν Ἰσίδωρον συνεργὸν καὶ συγκυνηγέτην παρελάμβανον τῆς ἐν βυθῷ κεκρυμμένης ὡς ἀληθῶς ἱερᾶς ἀληθείας· καὶ πολλαχοῦ φῶς ἀνῆπτεν αὐτοῖς ἐν ταῖς ζητήσεσι τῆς ἀρχαιοτρόπου σοφίας.
- 243 τὸ δὲ σύμπαν αὐτῷ τῆς εὐπορίας οὐκ ἀπὸ βιβλίων καὶ δοξασμάτων ἐπορίζετο ἀλλοτρίων διὰ μνήμης, ἀλλ' ἔξιν τινὰ βεβαίαν καὶ πάμφορον ἀληθείας τῆς γε τοιαύτης ἀπ' ἀρχῆς ἐκτίσατο. καὶ δύσεται τοῖς ἀνθρώποις, ἅτε οὐ δυναμένοις αὐτοῦ φέρειν τὴν θεῖαν ἀνατολήν. ^[5]
- 245 ἡναγκάζετο ἐπιμελεῖσθαι τῆς τῶν παίδων εὐαγωγίας. καὶ μὴν καὶ ἐν ταῖς ἐξηγήσεσιν ἐνδεέστερος τῷ λόγῳ ἢ ὥστε ἐρμηνεύειν τὰ δοκοῦντα ἀποχρώντως.
- 246 οὐ μὴν οὐδ' ἐνταῦθα ἀβοήθητος ἦν ὑπὸ τῆς φύσεως καὶ τῆς ἄλλης μελέτης, ἀλλὰ κατεβάλλετο μὲν σπουδὴν πρὸς τὴν σαφήνειαν, τὴν δὲ ὀνομάτων εὐρυθμίαν ἀφιεῖς ἐτέροις πρὸς ἐπίδειξιν εἶχετο τῶν πραγμάτων, οὐ λόγους τὸ πλέον ἢ νοήσεις φθεγγόμενος, οὐδὲ νοήσεις μᾶλλον ἢ τὰς οὐσίας αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἄγων εἰς φῶς. τὴν περὶ τὸ θεῖον ἀγιστεύουσιν θέμιν. ^[5]
- 248 εὐφραίνεται δὲ ὁρῶν τὸν Πρόκλον ὁ Ἰσίδωρος αἰδοῖόν τε ἅμα καὶ δεινὸν ἰδεῖν, αὐτὸ δοκῶν ἐκεῖ ὁρᾶν τὸ φιλοσοφίας τῷ ὄντι πρόσωπον. ἐπεὶ καὶ ὁ Πρόκλος ἐθαύμαζε τοῦ Ἰσιδώρου τὸ εἶδος ὡς ἔνθεον καὶ πλήρες εἶσω φιλοσόφου ζωῆς.

ὁ δὲ Σαλούστιος οὐκέτι τῷ δικανικῷ ἀλλ' ἤδη τῷ σοφιστικῷ βίῳ προσεῖχε τὸν νοῦν ἐξέμαθε δὲ καὶ τοὺς δημοσίους ἅπαντας τοῦ Δημοσθένους λόγους. καὶ δὴ λέγειν ἦν ἱκανός, οὐ τοὺς νέους μιμούμενος σοφιστάς, ἀλλὰ πρὸς τὸν ἀρχαῖον τόνον τῆς λογογραφίας ἀμιλλώμενος. ἀμέλει καὶ ἔγραψε λόγους οὐ πολὺ τι ἐκείνων λειπομένους. ἀνυπόδετος περιῶν τὴν οἰκουμένην, ὡς φάναι λόγον, ἅπασαν. ^[5]

- 252 ὅτι τὰ ἔδη καὶ ἐπὶ αὐτῶν λαμβάνει τῶν τεμενῶν, τάττεται δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀγαλμάτων· λέγεται δὲ ἔδος καὶ τὸ ἔδαφος τοῦ νεώ. ὄναρ μὲν μυριάκις παρῆν ὡς φάναι τὸ ἔπος, ἅπαξ δὲ καὶ ὕπαρ ἐφάνη τὸ φάσμα.
- 254 περιορώμενον τὸν ἄνθρωπον ἀντὶ τοῦ ἐμβλέπον ἀκριβῶς, ἐπισκοποῦν, ἐναντίως τῆς τῶν πολλῶν χρήσεως. ἀκώλυτοι διέμενον ὑπὸ τῶν εἰωθότων κατὰ τὸ ἀνθρώπινον κωλυμάτων.
- 256 οὐδεὶς ἐστὶν οὕτω τὸ θεῖον ἐκκεκωφημένος, ὃς οὐκ αἰσθάνεται αὐτοῦ τῆς ἐνεργείας πάσης μέν, οὐχ ἥκιστα δὲ τῆς κολαζούσης τοὺς ἁμαρτάνοντας. οὐκ ἂν ἁμάρτοι Μούσης ἀληθοῦς, ἢ οὐκ ἂν ἁμάρτοι ἀληθείας ἱεράς.
- 258 οἱ τῆς ἀλλοφύλου δόξης ἐταῖροι καὶ συστασιώται. καὶ πρὸς φιλοσοφίαν ἔρρωντο, καίτοι ἀρχὴν ἀτυχοῦντες εὐαγίας φιλοσόφου.
- 260 καὶ τῇ εὐχῇ χρησάμενος εἰς τὴν συνήθη καὶ ἀνθρωπίνην αἴσθησιν ἀπὸ τῶν ἀλλοκότων ὄψεων ἐπανῆλθε. καὶ δὴ ἐξέδωκεν ἰκνουμένῳ τῷ τοῦ γάμου καιρῷ.
- 262 ἀλλὰ καὶ τρίβωνα φιλοσοφίας περιβαλὼν, ὡς φιλόσοφον, τὴν νύμφην. τῆς περὶ τὰ θεῖα διατριβούσης θρησκείας, ὅση τε ῥητὴ καὶ ὅση ἀπόρρητος.
- 264 οὐδ' εἰς Ἀφροdisιάδα μετεχώρησε παράκλητος. ἅπαιδα βίον τῇ γυναικὶ συμβεβίωκεν.
- 266 ὁ δὲ Ἰλάριος φιλοσοφῶν μέν, ἐκδεδιητημένος δὲ τὰς ὑπογαστρίους ἡδονάς, οὐκ ἔτυχε Πρόκλου διδασκάλου. πεπεῖσθαι ἔλεγε πολυχρονιώτερόν οἱ γενέσθαι τὸν μετὰ τοῦ σώματος βίον διὰ τὴν δεξιότητα τῆς γυναικός.
- 267 καὶ ταῦτα ἔλεγεν οὐ χάριν ὁμολογῶν, ὡς ἂν τῷ δόξειεν, ἀλλὰ δυσχεραίνων πρὸς τὴν ἐν σώματι διατριβήν, καὶ εἰς ἐκείνην ἀναφέρων, ὅσα γε εἰς ἄνθρωπον, τὴν τοῦ θανάτου ἀναβολήν. καὶ τῆς γυναικὸς ἐπῆνει τὴν εὐαγωγίαν, καὶ συνήδετο.
- 269 κατελεήσας τοῦ γάμου τὰς πρώτας ἐλπίδας ὁ θεὸς ἐδίδου σύμβολον τῆς ἐσομένης γονῆς· καὶ τὴν γαμετὴν λοιπὸν ἑώρα ἐπίτεκα οὖσαν ὁ ἀνὴρ. καὶ οὐδὲν ἐμποδὼν πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν τῷ Ἀσκληπιοδότῳ ὁ σκότος ἐγίνετο.
- 271 διηγεῖτο δὲ ἄλλα τε ὧν ἀκήκοε, καὶ δὴ καὶ τῆς αὐτοῦ ὄψεως οὐκ ὀλίγα θαύματος ἄξια. ἢ δ' ἄγνωστος φωνὴ ὅτου εἶη τὴν ναῦν ἀνακωχάζειν ἐκέλευε.
- 273 “τοῦ ὀμμακοῖου”· τῆς αὐτοψίας καὶ ἀκοῆς ἅμα. καὶ διετέλεσεν ἄχρι θανάτου ἀμιγῆς παντὸς σώματος.
- 274 οὐδ' ἐστὶν ὅστις ἐσυκοφάντησεν αὐτὸν ἐπὶ τοιαύταις διαβολαῖς, οὐδὲ τῶν ἐχθίστων. ὁ δὲ Μαρτῖνος τῷ ἀτόνῳ τῆς φύσεως οὐδὲ τοῦ Παρμενίδου τὴν ὑπεραίρουσαν ἐξήγησιν τοῦ διδασκάλου ἤνεγκεν, ἐπὶ τὰ εἶδη δὲ τὴν θεωρίαν κατήγαγεν ἀπὸ τῶν ὑπερουσίῳν ἐνάδων, ταῖς Φίρμου καὶ Γαληνοῦ τὸ πλεόν ἐννοίαις ἐπισπώμενος ἢ ταῖς ἀκηράτοις ἐπιβολαῖς τῶν μακαρίων ἀνδρῶν.
- 276 ἐθεράπευε τὰ δίκαια καὶ φιλοσοφία πρέποντα, ἀλλ' οὐ τὸν θῶπα τρόπον καὶ βάνανυσον. διὰ τὴν στάσιν ὁ Μαρτῖνος ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Ἐπίδαυρον ἀνεχώρησε, τὰς ἄχρι τοῦ σώματος ἐκβαινούσας ἐπιβουλάς ὑφορώμενος.
- 278 ὁ δὲ Μαρτῖνος, καὶ αὐτὸς ὁ Πρόκλος, οὐ τῇ ἐτέρᾳ μόνον ἀλλ' ἀμφοῖν τοῖν χεροῖν τοῦ Ἰσιδώρου περιείχοντο. ὁ δὲ Πρόκλος ὁρῶν αὐτοῦ τὴν προθυμίαν ἄτρυτον οὖσαν καὶ τὴν φιλομάθειαν

- ἀκόρεστον, πηγὰς λόγων εἰς τὴν ἐκείνου ψυχὴν ἀφιεῖς ἱερῶν τε καὶ φιλοσόφων, γαννύμενος αὐτῷ διετέλει πλατεῖαν ὑπέχοντι καὶ ἀριήκοον τὴν τῆς διανοίας ὑποδοχὴν.
- 280 εἶξε δεδιῶς τὴν ἐκατέρου ἐπιτίμησιν καὶ ἅμα λύπην ἀγανακτοῦσαν. ἔσεισεν ὑπερφυῆ τινὰ σεισμὸν καὶ οὐ φύσεως ἔκγονον.
- 282 ἦν ἄρα τις Ἀττικὴ γυνή, πολλὰς εἰδυῖα μηχανὰς εἰς πειθῷ, ὥς διέδειξεν. οὐ μὲν ἄν χειρὶ δωρούμενος ἀλλ' ἀμφοῖν, κατὰ τὴν παροιμίαν.
- 284 τοιοῦτος ἦν τό τε σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν, ὥστε καταπληγνύναι τῇ συννοίᾳ τοὺς ἐντυγχάνοντας, ἡνίκα καιρὸς ἦν σεμνότητος καὶ ἐμβριθεστέρων ἡθῶν τε καὶ λόγων· χαρίεις δ' αὖ πρὸς τοὺς χαρίεντας. ἀντὶ γὰρ φιλοσοφίας καὶ ἀπραγμοσύνης εὐδαίμονος εἰς πολιτείαν ἑαυτὸν καὶ εἰς ἀρχὰς ἐξέωσε φέρων.
- 285 φύσει δὲ ὢν φιλόνεικος καὶ ἀήττητος ἐφ' ὃ τι ἂν ὀρμήσειε, καὶ φιλόδοξος ὥς οὐκ οἶδ' <εἴ τις> ἕτερος ἐπὶ τιμίους ἔργοις τε καὶ λόγοις καὶ τὴν ἀρετὴν εἰς τὸ ἔξω προάγουσι τῆς ψυχῆς, προσκρουστικὸς ἀεὶ καὶ ἀμιλλητικὸς πρὸς τοὺς ὑπερέχοντας ἦν. ἡβούλετο δὲ μόνον ἀξιοθῆναι ὁ δεόμενος τῆς τὸν ἄρχοντα προσκυνοῦσης ἐντεύξεως. ^[5]
- 287 οἱ δὲ πλεῖστοι ὠρθοῦντο πρὸς τὰ ἀρχαῖα ταῖς ἐλπίσιν. ὄργανον ὁ Παμπρέπιος ἐπιτήδειον τῆς πρὸς τὸ κάλλιον ἀντιπνεοῦσης ἀνάγκης ἦν.
- 289 “κατὰ τὸν ἰκνούμενον χρόνον”, ἀντὶ τοῦ “κατὰ τὸν ἐπιόντα”. ὅτι τοὺς κατὰ τῆς ἱερᾶς ἡμῶν καὶ ἀκαταλύτου πίστεως ἐπιλυτήσαντας ὁ Δαμάσκιος ἀριθμούμενος, καὶ ἄκων (ὥς ἔοικε) καὶ ὑπὸ τῆς κατὰ τὴν ἐνάργειαν ἀληθείας βιαζόμενος τάδε ἀναγράφει.
- 290 ἐπεχείρησε μὲν γὰρ καὶ Ἰουλιανὸς ὁ βασιλεὺς, ἀλλ' ἐτέων οὐκ ἐπέβη πισύρων, ἐπεχείρησε δὲ χρόνοις ὕστερον καὶ Λούκιος, ἀνὴρ ἐν Βυζαντίῳ τὴν στρατηγίδα ἀρχὴν ὑπὸ βασιλεῖ Θεοδοσίῳ κοσμῶν, ὃς πειραθεὶς τὸν βασιλέα ἀνελεῖν εἴσω τῶν βασιλείων παρῆλθε, καὶ τρὶς θελήσας ἐξελκύσαι τοῦ κολεοῦ τὸ ξίφος ἀπετρέπετο καταπεπληγμένος· ἑώρα γὰρ ἐξαίφνης γυναῖκα μεγάλην καὶ βλοσυρὰν περιπτυσσομένην κατὰ νώτων τὸν Θεοδόσιον. μετὰ ταῦτα ὁ μέγας τῆς ἑω στρατηλάτης ἐπεχείρησεν, ἀλλ' ἐπεσχέθη βίαιον εὐράμενος θάνατον· ἀπὸ γὰρ τοῦ ἵππου πεσὼν καὶ τὸ σκέλος κακῶς διατεθεὶς ἐτελεύτησε τὸν βίον. εἶτα Σεβηριανός, φησὶν, ὁ πολίτης ἡμῶν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις μετὰ καὶ ἄλλων συχνῶν· ἀλλ' ὀλίγου δεῖν θανάτῳ ἐξημιώθη δι' ἀπιστίαν τῶν συνειδόντων, ἄλλων τε ἴσως, καὶ Ἑρμενερίχου τοῦ Ἀσπερος παιδὸς ἐξειπόντος τὴν συνωμοσίαν τῷ Ζήνωνι. πρὸς οἷς Μάρσος καὶ Ἰλλους· ὧν ὁ μὲν Μάρσος ἐν αὐτῇ τῇ ἐπαναστάσει νόσῳ τέθνηκεν, ὁ δὲ Ἰλλους συλληφθεὶς ξίφει τὸν βίον κατέστρεψεν. ἀκοντίζει τὴν κεφαλὴν εἰς τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον, ἄνωθεν ἀπὸ τῆς πέτρας ἀποδισκεύσας. ^[15]
- 292 ὁ δὲ Ἀμμώνιος αἰσχροκερδὴς ὢν καὶ πάντα ὁρῶν εἰς χρηματισμὸν ὄντιναοῦν, ὁμολογίας τίθεται πρὸς τὸν ἐπισκοποῦντα τὸ τηνικαῦτα τὴν κρατοῦσαν δόξαν. γρυμαία ἔκειτο παντοδαπῶν βιβλίων.
- 294 ὅταν ἀφροδισιάζῃ ἐπὶ παιδοποιᾷ πολιτικῇ. “λόγους”, φησὶν ὁ συγγραφεὺς, “ἐπεδεικνύμην πρότερον, τὸν ἐπὶ ῥητορικῇ τρίβωνα περιθέμενος”, ὥστε ἦν καὶ τρίβων ῥητορικός, ὥς καὶ φιλόσοφος.
- 296 πεφύκασι δὲ ἄνθρωποι τῇ μισοπράγματι ζωῇ τὴν ἀρετὴν ἐπιφημίζουσιν, οὐχ οὕτως ἔχον κατὰ γὰρ τὴν ἐμὴν κρίσιν. ἡ γὰρ ἐν μέσῃ τῇ πολιτείᾳ διὰ τῶν πολιτικῶν ἔργων τε καὶ λόγων ἀναστρεφόμενη ἀρετὴ γυμνάζει τε τὴν ψυχὴν πρὸς τὸ ἐρρωμενέστερον, καὶ βεβαιοῦται μᾶλλον ἐπὶ τῆς πείρας, ὅσον αὐτῆς ὑγιὲς τε καὶ ὁλόκληρον· ὅσον δὲ κίβδηλον καὶ ἐπίπλαστον ἐμφωλεύει ταῖς ἀνθρωπίναις ζωαῖς, τοῦτο πᾶν διελέγχεται καὶ ἐτοιμότερον καθίσταται πρὸς διόρθωσιν. τὸ δὲ ἀγαθοεργόν τε καὶ ὠφελητικὸν ὅσον ἐστὶν ἐν τοῖς πολιτεύμασι; τὸ δὲ θαρραλέον καὶ βέβαιον ἡλίκον; τοιγαροῦν οἱ ἐν γωνίᾳ καθήμενοι λόγ <ι> οἱ, καὶ πολλὰ

φιλοσοφοῦντες εὖ μάλα σεμνῶς περὶ δικαίου καὶ σωφροσύνης, ἐκβαίνειν ἐπὶ τὰς πράξεις ἀναγκαζόμενοι δεινὰ ἀσχημονοῦσιν. εἰς Ἀθήνας καὶ Πρόκλον ἀπαίρει ἔτι διακρατούμενον ἐν τῷ σώματι. ^[10]

- 298 σεμνὸς ὢν ἅμα καὶ εὐόμιλος ὁ Ἀγάπιος, τὴν τε ἀρχαίαν γλῶτταν ὑπὲρ τὸν ἰδιώτην μελετήσας, ἐπέστρεψεν εἰς ἑαυτὸν τοὺς ἐν Βυζαντίῳ ἀνθρώπους, θαῦμα δὲ ἑαυτοῦ παρέσχετο καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τοῖς λογιμωτέροις· ὥρμητο γὰρ ἀπὸ πάσης τῆς παιδείας, ζητητικὸς τε καὶ κριτικὸς ἠβούλετο εἶναι γραμματικῶν τε καὶ ῥητορικῶν, καὶ συλλήβδην εἰπεῖν, ἐδόκει τετράγωνος εἶναι καὶ ἦν τὴν σοφίαν. καὶ εἰς κλέος ὁ Γέσιος μέγα ἀνέβη, οὐ μόνον ἱατρικῆς εἵνεκα παρασκευῆς, τῆς τε διδασκαλικῆς καὶ τῆς ἐργατίδος, ἀλλὰ καὶ τῆς ἄλλης πάσης παιδείας. ^[5]
- 300 διαλεκτικαῖς συνουσίαις ἀρδόμενος τὴν ψυχὴν. ὅτι ἀγαγόμενῳ Ἰσιδῶρῳ Δόμναν γυναιῖκα τίκεται αὐτῷ παῖς ἐξ αὐτῆς· Πρόκλον τὸ παιδίον ἐπωνόμασε.
- 301 καὶ ἡ Δόμνα ἐπὶ γε τῷ τόκῳ πέμπτη ὕστερον ἡμέρᾳ ἀποθνήσκει, κακοῦ θηρίου καὶ πικροῦ συνοικεσίου ἐλευθερώσασα τὸν φιλόσοφον ἑαυτῆς. ὅτι ὁ ἐν Βηρυτῷ, φησὶν, Ἀσκληπιὸς οὐκ ἔστιν Ἕλλην οὐδὲ Αἰγύπτιος, ἀλλὰ τις ἐπιχώριος Φοῖνιξ.
- 302 Σαδύκῳ γὰρ ἐγένοντο παῖδες, οὓς Διοσκόρους ἐρμηνεύουσι καὶ Καβεῖρους. ὄγδοος δὲ ἐγένετο ἐπὶ τούτοις ὁ Ἑσμουνος, ὃν Ἀσκληπιὸν ἐρμηνεύουσιν. οὗτος κάλλιστος ὢν θέαν καὶ νεανίας ἰδεῖν ἀξιάγαστος, ἐρώμενος γέγονεν, ὥς φησιν ὁ μῦθος, Ἀστρονόης θεοῦ Φοινίσσης, μητρὸς θεῶν. εἰωθὼς τε κυνηγετεῖν ἐν ταῖσδε ταῖς νάπαις, ἐπειδὴ ἐθεάσατο τὴν θεὸν αὐτὸν ἐκκυνηγετοῦσαν καὶ φεύγοντα ἐπιδιώκουσαν καὶ ἤδη καταληψομένην, ἀποτέμνει πελέκει τὴν αὐτὸς αὐτοῦ παιδοσπύρον φύσιν. ἡ δὲ τῷ πάθει περιαλήσασα, καὶ Παιᾶνα καλέσασα, τὸν νεανίσκον τῇ τε ζωογόνῳ θερμῇ ἀναζωπυρήσασα θεὸν ἐποίησεν, Ἑσμουνον ὑπὸ Φοινίκων ὠνομασμένον ἐπὶ τῇ θερμῇ τῆς ζωῆς. οἱ δὲ τὸν Ἑσμουνον ὄγδοον ἀξιοῦσιν ἐρμηνεύειν ὅτι ὄγδοος ἦν τῷ Σαδύκῳ παῖς. ἐν σκότῳ διωλυγίῳ πολὺ φῶς ἀνάψας. ^[10]
- 304 τοῦτον ἀπεδέξαντο τοῦ νεανίσκου τὸν λόγον καὶ ἠγάσθησαν οἱ ἀμφὶ τὸν Μαρῖνον, πῶς οἶει σφόδρα; οὐπὼ ἐξερρώγει τὰ δύσκολα τῆς ὑποθέσεως ἐμὲ δὲ ἐπεσπάσατο ἡ ῥύμη τοῦ λόγου πρὸς τὰ μετὰ ταῦτα ἐκβεβηκότα ποιήσασθαι τὴν ἐκβολήν, ἐπακολουθήσαντα παρίοντι τῷ βίῳ τῶν διαδόχων, οὓς εἴλετο Πρόκλος.
- 307 ὁ δὲ καὶ παράδοξον ἀκοῦσαι, μετὰ σεμνότητος εὐγενοῦς καὶ βεβαίας ἐφαίνετο τοῖς παροῦσι χαρίεις, τὰ μὲν πολλὰ σπουδάζων εἰς τὸ κοινὸν τοῖς ἀκούουσιν ὄφελος, ἀνιείς δὲ ἐνίοτε τῷ παίζοντι τὴν σπουδὴν, καὶ σκώπτων εὐφυῶς τοὺς ἀμαρτάνοντας, ὥστε ἐπικαλύπτειν τῷ γελοίῳ τὸν ἔλεγχον. εἰς ὕψος καὶ μῆκος οἷον θαυμάσιον.
- 309 ὥστε τὰ ἀρχαῖα καὶ πρὸς τὸ μυθῶδες ἐκνενικηκότα μηκέτι ἄπιστα εἶναι. καὶ ἥτει παρ' ἐμοὶ ὑποδοχὴν λανθάνουσιν.
- 311 ὁ δὲ Θεοσέβιος τὸν τῆς σωφροσύνης δακτύλιον, ὃν ὁ Χαλδαῖος εἰσιὼν παραδίδωσι, τοῦτον οὗτος κατασκευασάμενος, προσελθὼν τῇ γυναικὶ ἔφη “πάλαι μὲν σοι ἐπιδέδωκα δακτύλιον ἀρμοστήν παιδουργοῦ συμβιώσεως· τὰ νῦν δὲ τοῦτον ἐπιδίδωμί σοι σωφρονιστήν, ἐπίκουρον παρεσόμενον τῆς σώφρονος οἰκουρίας.” ἡ δὲ ἀσμένως ἐδέξατο, καὶ συνέζησε τῷ ἀνδρὶ τὸν λοιπὸν χρόνον ἄνευ σωματικῆς κοινωνίας. τῷ δὲ φυλακτηρίῳ τούτῳ τὸ δραστήριον οὐκ ἐπὶ τῇ γαμετῇ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐφ' ἑαυτοῦ πάλαι εἰώθει μαρτυρεῖν· καὶ γὰρ ὅτε νεώτερος ἦν, ὡμολόγει καὶ αὐτὸς ἀγωνιεῖσθαι τὸν παιδείας ἀγῶνα πρὸς τοὺς γενεσιουργοὺς πολεμίους, τοὺς τε ἔξωθεν ἐπιτιθεμένους καὶ τοὺς ἔνδον προδιδόντας. καταβοῶν δὲ τῶν αἰσθήσεων πασῶν, μᾶλλον τῶν ἄλλων τῆς ἀπτικῆς κατεβόα· εἶναι γὰρ αὐτὴν τῷ ὄντι χθονίαν καὶ ἀντίτυπον καὶ κατασπῶσαν τὴν ψυχὴν εἰς τὸν τῆς γενέσεως ἀέναον ὀχετόν. ^[10]